

Novice iz Moravške doline

GLASILO OBČINE MORAVČE / MAJ 2023 / ŠTEVILKA 4 / LETNIK XXIV

4

2023

Prvi maj na Cegunci / str. 8

Društvo krajanov Tuštanj in njihovi številni prijatelji so prvega maja pripravili eno največjih in najodmevnejših prvomajskih prireditev v Sloveniji. V upanju, da so se obiskovalci dobro počutili, se jim organizatorji prisrčno zahvaljujejo za obisk.

Pogovor z mladim moravškim podjetnikom / str. 10

Sebastjan Zajc je uspešen mladi podjetnik, ki že šesto leto uspešno trži nakit pod blagovno znamko Zajchek woods. Prihaja iz osrčja mohorskih gozdov, njegovo življenje in otroštvo pa sta povezana z naravo, gozdom in lesom.

Na obisku pri moravških čebelarjih / str. 18

V drugi polovici aprila se je zanimivega in poučnega obiska pri moravških čebelarjih udeležilo preko 150 otrok. Ogledali so si razstavo, se seznanili z delom čebelarja in se posladkali z medenimi dobrotami.

Prvomajska budnica Godbe na pihala / str. 26

Prvega maja so se v zgodnjih jutranjih urah godbeniki zbrali v godbenem domu, si nadedli rdeče nageljne in začeli tradicionalno prvomajsko budnico po ulicah in vaseh naše občine. V ritmu koračnic so najprej obiskali center Moravč, nato pa so odpravili tudi drugam.

JUNIJ
Sobota do nedelje

10-11

Turnir v malem nogometu v Pečah

Več informacij: FB stran Peškega okteta in KŠD Peče
Prenovljena športna ploščad

JUNIJ
Nedelja

11

Koncert »Naša pesem domovini«

Moški zbor in vokalna skupina Oda KD Tine Kos ter Upokojenski zbor Moravče
Grad Tuštanj, 18.00

JUNIJ
Petek

16

Koncert »Poletna noč«

Komorni zbor Limbar
Grad Tuštanj, 20.30

JUNIJ
Četrtek

22

Maša za domovino in kresovanje

Limbarska gora, 20.00

JUNIJ
Petek

23

Razstava risb, slik in ilustracij ustvarjalcev Slikarske šole Blaža Slaparja

Kulturni dom Moravče, 19.00

JUNIJ
Petek

23

Osrednja občinska prireditev ob dnevu državnosti

V središču Moravč, 21.00

JUNIJ
Nedelja

25

Koncert Peškega okteta s predstavitvijo nove zgoščenke

Več informacij: FB stran Peškega okteta in KŠD Peče
Kamnolom nad Pečami, 20.00

AVGUST
Sobota

26

Spominska svečanost ob 80. obletnici hudih bojov na Murovici in v spomin 23 padlim.

Več informacij: ZB za vrednote NOB Moravče, 031 634 377
Pri spomeniku v Veliki vasi, 11.00

Novice iz Moravške doline

MAJ 2023
ŠTEVILKA 4
LETNIK XXIV

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo Občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče
01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Uredništvo
Novic iz Moravške doline:

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Lektorica
Bernarda Mal

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Uredniški odbor
Bojana Dorič
Irena Malovrh
Albina Močilnikar
Anja Ravnikar

Fotografija na naslovnici
Občina Moravče

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 13. julija 2023. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. **Rok za oddajo je 12. junij 2023.**

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva. Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

OBČINA MORAVČE vabi na

DAN DRŽAVNOSTI

osrednjo občinsko prireditev ob PRAZNIKU DNEVA DRŽAVNOSTI v petek, 23. junija 2023, ob 21. uri v središču Moravč.

Bogat kulturni program bodo oblikovali kulturni ustvarjalci domačih društev in gostje.

SLIKA NA NASLOVNICI: Odprtje nove ceste med Pogledom in Sv. Mohorjem

V petek, 26. maja 2023, je župan Občine Moravče dr. Milan Balažič odprl nov asfaltirani odsek ceste med Pogledom in Svetim Mohorjem. Spremljal ga je podžupan Ivan Vidic. Župan je v svojem nagovoru prisotnim občankam in občanom zaželel varno vožnjo po novi cesti. Pomembno pridobitev je zatem blagoslovil moravški župnik Kancijan Čižman. Po uradnem delu je sledilo prijetno druženje.

dr. Milan Balažič
župan občine Moravče

Ne čakaj na maj

Drage občanke in občani Občine Moravče.

Najprej malo za šalo, malo zares: po novem bomo v Občini Moravče dan zmage in Evrope praznovali dan pozneje – namesto 9. bo to 10. maj. Zakaj? Zato, ker je moravški Občinski svet 10. maja 2023 po dolgih štirih letih mojih prizadevanj s kvalificirano dvotretjinsko večino sprejel novo »ustavo« Občine Moravče, se pravi, Statut Občine in Poslovnik Občinskega sveta.

Potrpežljivo je bilo potrebno delati in čakati na letošnji maj, da se je oblikovala ta zmagovita večina: koalicija Partnerstvo za razvoj (po dva svetnika Gibanja Svoboda, Neodvisne liste Marka Kladnika, Nove Slovenije-krščanskih demokratov in Slovenske ljudske stranke) ter svetnika Moravške doline in Združene Moravške doline. Vsem se iz srca zahvaljujem za podporo, kajti odslej imamo na voljo dva sodobna glavna občinska dokumenta, ki bosta omogočala boljše in učinkovitejše upravljanje Občine tako županu kot občinski upravi in Občinskemu svetu.

Sicer pa sem ves zadnji mesec ob pomoči svoje ekipe brusil pete po uradnih ljubljanskih sobanah: da bo finančni projekt nove šole in športne dvorane zdržal do konca, da bo razpis za izvajalca gradbenih del na domu starejših občanov potrjen s strani novega ministrstva, da je moravška obvoznica spet aktualna postavka državnega proračuna, da pritegnemo evropska sredstva za gradnjo kanalizacije, da pridobimo vlaganja državnega in zasebnega kapitala v sončno elektrarno ... in tako naprej. Vztrajno, vsakodnevno delo, ki se ga večji del sploh ne vidi. Pozneje so seveda vidni razvojni rezultati.

Soglasje o vrednotah

Toda dobra politika ne ustvarja samo pogojev za razvoj: dobra politika mora zagotavljati sporazumevanje med ljudmi v najširšem pomenu te besede. Brez slednjega ljudje ne bi bili zmožni živeti

ali pa bi bilo njihovo življenje negotovo, nesrečno in nenehno ogroženo. Ne moremo se postaviti iz politike, vselej pa jo lahko spremenimo. Torej smo po eni strani ujeti v politiko, ki se ukvarja z našimi skupnimi zadevami, hkrati pa smo tudi vselej svobodni, da stvari spremenimo. V politiki je v veljavi aksiom, da velja za vse. Konec koncev smo vsi ljudje z enakimi osnovnimi upi, strahovi in bolečinami, pa tudi enako upravičeno zahtevamo spoštovanje, dostojanstvo in enakopravnost. Želja po lastnini in moči je legitimna, če posamezniku omogoča dosego neodvisnosti od drugih. Toda nekaterim ni nikoli dovolj, nič jim ne zadostuje in zahteve so vse večje. Nikoli niso zadovoljni, ne znajo se zaustaviti, ne poznajo meja. Želja zahteva več, mnogo več od potrebe. Omejene želje so skladne z naravo sveta; želje, ki so brezmejne, niso. Ljudje smo različni, zato nimamo enakega pogleda na družbena in politična dogajanja. Uniformiran pogled v demokratični družbi ni mogoč. Moramo pa prakticirati etiko strpnosti in imeti vsaj soglasje o temeljnih vrednotah, na katerih gradimo našo lokalno skupnost. Skupnost, ki se je prvega majskega dne tako lepo praznično razcvetela po vsej Moravški dolini.

Nova kakovost življenja za vse

Vrednote kot so delo, poštenost, pravičnost – tudi če jih nikoli povsem ne dosežemo – so regulativni ideal vsake dobre politike. Brez kombinacije dela na konkretnih razvojnih projektih in vrednot se politika spremeni v koristolovski lov na položaje, na državne ali občinske jasli, pri katerih se hočejo krmiti vsakokratni zmagovalci. Spomnimo se samo bivše moravške politike. Plenilci brez vrednot so predstavljali leglo korupcije in diletantizma.

Temu zlu se moraš postaviti po robu, sicer si sam odgovoren za njegov razmah. Dovolj je že to, da dobri ljudje ne naredijo ničesar. Nihče ne more zameriti nikomur, če sledi lastnim koristim; je pa narobe, če sledi samo tem in ničesar ne prispeva k skupnemu dobremu. Brez takšnega vsaj minimalnega prispevka pa je življenje v skupnosti, od katere smo tako ali drugače odvisni, vsaj oteženo.

Je že tako, da zgodovina ni najbolj pravična: večina častivrednih ljudi ostaja pozabljena – običajni ljudje, ki jim gre najbolj za resnico, pravičnost in enakopravnost, se dokazuje v svojem delu, ne pa s političnim nastopaštvom. Politika in resnica nikoli nista bili v kaj prida dobrih odnosih. Prej bi lahko dejali, da je bila resnica v vseh režimih neobgljena. Iz osebnih izkušenj pa vam lahko povem, da še nisem naletel na politika, ki se mu je zdela resnica v politiki vrlina. Če kaj, vsaj zame, mora resnica politike zastopati etični cilj nove kakovosti življenja za vse, vezana na politiko vsakdanjega življenja s konkretnimi potrebami in zahtevami ljudi.

V Moravški dolini se da dobro živeti

To še posebej velja za nas, saj zaostajamo za sosednjimi občinami in smo šele zadnja leta ujeli razvojni korak. Tega ste izbrali sami z odločitvami na zadnjih dveh volitvah: če parafraziram Cankarja, moravško ljudstvo si piše sodbo samo, ne frak mu jo ne bo in ne talar. Na podlagi lastne zgodovinske izkušnje in v prizadevanjih za izboljšanje življenja znate občanke in občani dobro razlikovati zrno od plev. Zdaj so pogoji za hitrejši razvoj dani, le bolj bi veljalo izkoristiti moravško pamet, našo marljivost in ustvarjalnost, od katere se da v Moravški dolini dobro živeti.

Ni več treba s trebuhom za kruhom po svetu. Večji kos kruha si bomo priskrbeli tu, doma, v naši dolini, z novimi in dobro plačanimi delovnimi mesti. Tukaj moramo ostati. To je naša dežela. To so naše hiše. Naši travniki, vrtovi in gozdovi. Naši spomini. Nikoli ni bilo v našem moravškem značaju, da bi se predali in se ne bi soočili s težavami. Tukaj bomo ostali tudi zaradi naših prednikov in naslednikov: če se ne bi sprijeli s težavami, bi svoje prednike osramotili in naslednike razočarali.

Podjetni moravški duh

Za to, da bi naš voz potegnili naprej, je potrebno naše skupno soglasje glede ključnih usmeritev razvoja; s strpnim dialogom, medsebojnim spoštovanjem in politično kulturo bomo lažje še hitreje pognali razvijajoči se moravški duh podjetništva, naj bo v kmetijstvu, obrtništvu, turizmu in gostinstvu, drugih storitvenih dejavnostih, povsod. Občina bo pomagala vsakemu, ki se bo lotil posla. Ni uspeha na trgu brez vsaj minimalnega tveganja: toda to ima hkrati prizvok poguma in pustolovščine. Ko podjetno pomagaš sebi, pomagaš tudi skupnosti. Z novim znanjem in idejami pridobiš tudi nove oči, ki vidijo nove priložnosti. Lepa, zaščitena Moravška dolina, ki svojim ljudem nudi zaslužek, varnost in mirno življenje, ni nostalgija po preteklosti niti iluzija prihodnosti. Na nas je, da iz nje ustvarimo najboljše, kar se le da. Danes in tu, ne bomo spet čakali na neki prihodnji maj.

Srečanje petih županov na gradu Tuštanj

Vtorek, 9. maja 2023, so se na gradu Tuštanj srečali župani petih občin: občine Domžale (mag. Renata Kosec), občine Lukovica (mag. Olga Vrankar), občine Mengeš (Bogo Ropotar), občine Moravče (dr. Milan Balažic) in občine Trzin (Peter Ložar).

V ospredju sta bili dve temi: politika cen skupnega Javnega komunalnega podjetja Prodnik in gradnja novega Zdravstvenega centra v Domžalah. Glede cen komunalnih storitev so se župani na predlog direktorja JKP Prodnik Marka Faturja dogovorili, da bo jeseni prišlo do minimalnega zvišanja cen, ki je nujno zaradi inflacije, dviga cen energije in zagotavljanja stabilnega poslovanja podjetja v prihodnje.

Vsi župani so tudi podprli predlog županje občine Domžale mag. Renate Kosec, da se prične s projektom gradnje novega Zdravstvenega centra v Domžalah na novi lokaciji. Po uradnem delu sestanka je gostitelj, župan Občine Moravče dr. Milan Balažic, vse navzoče povabil še na kratko in sproščeno druženje v gradu.

Moravški občinski svet sprejel občinsko »ustavo«

Vsredo, 10. maja 2023, je Občinski svet Občine Moravče na predlog župana dr. Milana Balažica po štiriletnem prizadevanju s kvalificirano dvotretjinsko večino sprejel Statut Občine Moravče in Poslovnik Občinskega sveta. Oba sodobna dokumenta bosta županu, občinski upravi in Občinskemu svetu omogočila bolj učinkovito vodenje in upravljanje Občine.

Župan obiskal gradbišče nove šole in športne dvorane pred zaključkom del

Vponedeljek, 15. maja 2023, je župan Občine Moravče dr. Milan Balažic znova obiskal gradbišče nove moravške šole in športne dvorane. Ob ogledu nove velike športne dvorane, spremljevalne telovadnice, novih razredov, kabinetov, zbornice in kuhinje je izrazil svoje zadovoljstvo in gradbince podjetja VG5 pozval, naj v pospešenem tempu dokončajo projekt. Ti so mu zagotovili, da bodo vsa dela na novem delu šole, športne dvorane, novemu zunanjemu igrišču in okolici predvidoma končana do sredine prihodnjega meseca. Potem sledi še energijska prenova starega dela šole z novo izolacijsko fasado, streho in okni.

Župan je ob zaključku ogleda povedal, da je odprtje celotnega novega in prenovljenega šolskega kompleksa predvidena 1. septembra letos, tako da bodo učenke in učenci kmalu deležni opremljenosti in udobja ene najsodobnejših šol v naši državi.

Spomin na padle pri Češnjicah

Vsredo, 26. aprila, je župan dr. Milan Balažic k spomeniku padlim partizanom v gozdu nad Češnjicami položil venec. V spominski delegaciji sta ga spremljala podžupan Janez Vidic in občinski svetnik Stanislav Ravnikar.

Po minuti molka je župan zbrane nagovoril z besedami, ki vzpodbujajo spomin na junška dejanja narodno-osvobodilnega boja slovenskega naroda, ki jih ne smemo pomešati s krvavo partijsko revolucijo. Skupaj slavimo oba praznika upora, tako 27. april, dan upora proti okupatorju, in 1. maj, praznik dela: »Človek se od človeka razlikuje tudi po moči zoperstaviti se nasilju. Nekateri se obrnejo stran, drugi pogledajo nasilju v obraz in se mu uprejo. Tistih, ki so se uprli fašizmu in okupatorjem med drugo svetovno vojno, se spominjamo vsako leto na dan upora proti okupatorju, 27. aprila. Spomnimo se jih tudi letos! Tudi mednarodni praznik dela, 1. maj, je spomin na množične

proteste delavcev leta 1886 v Čikagu, ki so jih nasilno zatrli. Prvi maj in krvavi obračuni z delavci se danes, ko marsikje spet vlada brezobzirni kapital, zdijo mnogo bližje kot kdaj prej. Čuvajmo vrednote, ki so nam jih izborili predniki!«

Moravčanke in Moravčani, zbudite se!

(Prikaz nasprotnih dejstev, skladno z Zakonom o medijih)

Zadeva: Zahteva za objavo popravka v skladu s 26. in 27. členom Zakona o medijih na članek direktorja OU Moravče Ivana Kenda aprila 2023 v Novicah iz Moravške doline v članku »Moravčanke in Moravčani zbudite se!«.

LAŽI IN ZAVAJANJA DIREKTORJA OBČINSKE UPRAVE IVANA KENDE

Lahko bi rekli, nič novega. Direktor OU Ivan Kenda se ponavlja, trosi laži in netočnosti. Nerazumljivo je, kako ima lahko ta direktor OU toliko opravka z mano. Direktor OU ima po zakonu izredno pomembno funkcijo, z veliko nalogami, med katerimi zagotovo ni osebnega obračunavanja s posameznimi opozicijskimi svetniki, in to celo v občinskem občilu. Če mu je to v posebno veselje, nimam težav, samo lagati pa mu res ni treba, niti ni to primerno za nekoga na njegovem položaju. Župan mu očitno to dovoljuje in ga spodbuja.

Zapisal je, da je bilo do njegovega prihoda za dom starejših občanov zapravljenih 1,2 mio evrov. Po uradnih podatkih je bilo iz proračuna za ta namen porabljenih 444.000 evrov. Kje je razlika? Znesek v višini 1,2 mio evrov je čista laž, ki jo direktor Ivan Kenda notorično ponavlja. Na Občino sem že poslal zaprosilo, da mi dostavijo uraden dokument s podpisi odgovornih oseb, z vsemi nakazili, ki so bili iz proračuna nakazani za dom starejših občanov. Ga že težko pričakujem.

Ne vem, kaj je tudi spornega v tem, če sem bil v preteklosti kdaj podžupan ali pa član NO, saj sem bil izvoljen na demokratičnih volitvah.

Mešetarjenje s parcelo, namenjeno domu starejših občanov, v času županovanja župana Balažica, pa je tako ali tako preiskovala tudi **Komisija za preprečevanje korupcije (KPK)**, ki je zadevo že predala v nadaljnjo obravnavo policiji. Očitno le ni vse tako, kot bi moralo biti.

Kar se tiče mojega izplačila oz. izplačil v skupni višini 50.000 evrov bruto, naj takoj povem, da gre za netočen znesek, vse s ciljem napihovanja. Pravi znesek je 46.592,68 evrov bruto. Izplačila občinskim funkcionarjem se izplačujejo v skladu z zakonom in so določena glede na velikost občin. Da pa bo občanom bolj jasno, je bilo po plačani akontaciji dohodnine, ki jo je od bruto zneska odbila že Občina, v štirih letih skupaj nakazanih 35.823,14 evrov. Na ta znesek sem še

sam doplačal dohodnino in ostalo je 30.713,83 evrov neto. Isti znesek je takrat, v enakem časovnem obdobju, prejel tudi takratni podžupan Stane Ravnikar, kar pa direktorja Ivana Kenda ne moti. Prav tako so in še sedaj vsi drugi podžupani dobivajo podžupanske plače. Sicer pa lahko direktor Ivan Kenda tudi sam posreduje informacijo o svojih izplačilih in izplačilih ostalih občinskih funkcionarjev. **Pa naj bodo isti vatli za vse.** Sem prepričan, da se bodo Moravčanke in Moravčani, ko bo to objavljeno, resnično zbudili.

Trditev v zvezi z neplačevanjem prispevka za kanalizacijo, ki da ga dve desetletji nisem plačal, je **VELIKA LAŽ**.

Preprosto nemogoče je, da 20 let ne bi plačeval omenjenega prispevka. Vse položnice, ki jih prejmem, vestno plačujem. **Roman Cerar NIKOLI** ni bil dolžnik plačila tega prispevka. **VELIKA LAŽ**.

Iskreno, niti ne vem, kaj je želel direktor Ivan Kenda s to očitno kleveto sploh povedati. Ena izmed možnosti je, da je imel v mislih plačilo prispevka za priklop na kanalizacijsko omrežje, ki ga na delu Marokove ulice, na katerem živim šele zadnjih 10 let, ob priklopu lastnikom hiš ni bilo treba plačati. Kot so mi povedali moji sedanji sosedje, naj bile namreč takrat te enkratne dajatve oproščene vse tiste hiše, ki so prej same, s svojim denarjem (!), zgradile kanalizacijo v dolžini cca. 400 metrov.

Kljub temu dejstvu ste prebivalcem (oz. lastnikom) teh hiš leta 2020 poslali odločbe s položnico za plačilo tega prispevka. Ampak zanimivo, položnico ste poslali moji hčerki (**NERAZUMLJIVO**). Položnica je bila seveda plačana. Skratka, težko je razumeti, kako je nekdo zmožen takšnih laži in obtoževanj.

V članku direktor Ivana Kende navaja tudi, da imam občinski e-naslov, ki da ga ne uporabljam in kako mi pošilja jo vabila za vpoglede v zahtevano dokumentacijo, pa me na vpoglede ni. **Seveda vse to ne drži**. Sicer so pa to »otročarije«, ki niso vredne pozornosti občank in občanov.

Dokumentacijo, ki jo zahtevam v fotokopirani obliki, direktor Ivan Kenda ne želi izročiti kljub **izdani odločbi Informacijske pooblaščenke**, da mi jo mora izročiti na način, kot sem zahteval. Seveda sem se na odločbo Občine pritožil. **Razsodnica bo na koncu Informacijska pooblaščenka** in ne direktor Ivan Kenda, ki zavlačuje in se upira izdaji zahtevanih dokumentov. **Zakaj le?**

Seveda bom zahteval še kar nekaj drugih pojasnil in dokumentov, ki jih bom dobil, če ne drugače, pa s pomočjo državnih organov, o tem pa bom vseskozi seznanjal tudi občanke in občane Občine Moravče

Roman Cerar

Opravičilo Pošte Moravče krajanom Dešna, Sp. in Zg. Prekra ter Velike vasi

V drugem tednu maja je v uredništvo prišlo več obvestil naših bralcev, da niso prejeli tretje številke Novic iz Moravške doline, ki je izšla 26. aprila. Gre za občane štirih naselij, in sicer Spodnjega in Zgornjega Prekra, Dešna in Velike vas. Na Pošti Moravče so takoj ugotovili napako, saj Novic iz Moravške doline niso poslali poštam 1262 Dol pri Ljubljani in 1270 Litija, ki dostavljata pošto v omenjena štiri naselja. Do napake je prišlo zaradi obilice dela in prazničnega delovnega časa. Ko so ugotovili napako, so Novice še isti dan odposlali.

Vsem, ki ste z zamudo prejeli aprilsko številko Novic, se iskreno opravičujejo.

Roman Cerar izključen iz SDS

Ni mi prijetno pisati o tej zadevi. Toda enkrat je treba reči bobu bob. Ne bom vas preveč utrujal z žalostno zgodovino moravške politike, v kateri je zadnjih 25 let eno glavnih vlog igral Roman Cerar. Rad bi vas spomnil le na volilno kampanjo leta 2018, ko sta si oba brata Cerar, ki sta vodila moravško SDS, zvijačno razdelila svoji vlogi: Roman Cerar se je hlinil okrog bodočega župana, njegov brat Vitomir pa je delal za takratnega župana Martina Rebolja. Saj veste, kdorkoli bi na volitvah zmagal, Cerarja zmagata v vsakem primeru.

Po teh volitvah sem kljub vsemu ponudil koalicijo tudi moravški SDS in Vitomirja Cerarja imenoval za svojega podžupana. Samo po dveh mesecih sem ga bil prisiljen odstavi: tako kot prej Rebolja sta tudi novega župana poskušala izsiljevati (Roman Cerar je zahteval menedžersko pogodbo in 3.000 evrov neto plače za nadzor nad občinskimi financami), nenehno sta sprožala zdrahe in konfliktno situacijo, hkrati pa sedela na dveh stolih – kadar jima je ustrezalo, sta potegnili z županom, drugič pa z opozicijo; župana sta skušala spraviti v podrejen položaj in ga na vsakem koraku zahrbtno napadala. Razlagala sta: »Občino bo vodil Vito, Balažic bo samo podpisoval«. Takrat sem razumel bivšo županjo Ljudmilo Novak, ki me je opozarjala na priletnosti Romana Cerarja.

Volilna kampanja leta 2022 pa je bila brez primere: po gostilniških šankih je širil komaj predstavljuje umazanije in razne bedarije, za računalnikom pa prek lažnih profilov metal blato po županu. Vdrl je tudi v moje zasebno življenje. Roman Cerar ima prepoznaven stil, zato se lahko stokrat podpiše Joze Pecovnik – še vedno vemo, kdo je kdo. Tudi po teh volitvah sem ponudil roko sodelovanja, saj bi razvoj Občine Moravče tekel hitreje, v kolikor bi moravska politika stopila skupaj. Toda Roman Cerar ni mogel iz svoje kože: na vse mogoče institucije je pošiljal lažne prijave in delal vse, da ne bi dokončali šole s športno dvorano, da ne bi začeli graditi doma starejših občanov, še brv proti Zalogu mu je šla v nos.

Po gostinskih lokalih se je na veliko hvalil, da bo celotno občinsko upravo spravil na sodišče, reviji Reporter pošiljal izmišljene laži, toda hude škode ni mogel več delati, saj je bil odrezan od prave razvojne politike. Moravški ljudje so mi pravili, da v vseh letih v moravški politiki Roman Cerar itak ni naredil tako rekoč ničesar, razen veliko škode. Škodoval pa je tudi sebi: njegova stranka SDS bi lahko v Moravčah predstavljala spoštovanja vredno politično silo, namesto tega pa jo je pripeljal na sam rob propada. Takšna je bil nekoč moravska politika: deliti, skregati, nahujskati Moravčana proti Moravčanu. Toda zdaj tega ni več in čas je, da tudi Roman Cerar odide v zgodovino.

Na zadnjih volitvah ste volivci povedali, kaj si mislite o takšni razbijaški politiki: SDS je s 4 padla na 2 svetnika, Lista župana Martina Rebolja pa s 5 tudi na 2 svetnika (skupaj z 9 na 4). Tega sporočila volivcev Roman Cerar ni razumel. Nadaljeval je po starem: spletke, delitve, laži in laži. Nihče

ni več hotel biti v njegovi družbi – pa ne zato, ker je bil član SDS, ampak zato, ker je bil Roman Cerar. Še njegov trenutni zaveznik Martin Rebolj bi, če bi bil pošten, znal povedati brez števila zgodb o tem, kako je »gada na prsih redil«. Ne bom zanikal, da je kdaj pa kdaj naredil tudi kaj dobrega – običajno za svoje kompanjone. Vendar, kot rečeno, je bil njegov edini »uspeh« prvo mesto v proizvodnji neresnic. Bil je zmagovalac v tem, kako je znal med seboj skregati ljudi.

Povsem je zgrešil pomen politike: spletkarjenje, koristolovstvo in zahrbtnosti namesto dela za ljudi, za njihovo boljše življenje. Politično je zato ostal tam, kjer si je postal – v oslovski klopi, sam s sabo in svojo vestjo. Njegova politična kariera je šla proti koncu, ker ni dojel da je – tako kot je v ekonomiji valuta denar – v politiki valuta lojalnost. Toda Roman Cerar je imel za seboj eno samo zgodovino politične prevrtljivosti: bil je najprej za, potem proti, zdaj pa spet za Rebolja; bil je za in nato proti Balažicu; bil je proti in zatem za Termit, bil je celo za in proti svojemu predsedniku Janezu Janši, za in proti lastni vladi in SDS. Njegova politična verodostojnost je bila enaka ničli, tako kot njegovi poslovni uspehi, akademski dosežki, služba domovini, grbu in zastavi. In tak človek nas je potem hotel še poučevati, obsojati, brati levite. Spotoma pa so iz omare padali njegovi okostnjaki, o katerih se je že veliko pisalo. Zato o tem ne bom več izgubljal besed.

Zdrave sile v moravški politiki so se odločile, da naše lokalno življenje ne bo več obremenjeno z njegovimi nečednostmi in politično patologijo. Občinska uprava ne bo ustrašena z njegove strani. Moravški ljudje bodo osvobojeni slabe zgodovine, ki ji je dajal svoje ime. Njegov simptom je spregovoril na ustanovni seji Občinskega sveta v tem mandatu: kot ste lahko opazili, se ni hotel fotografirati za skupinsko sliko. Prav je imel: ne sodi niti na fotografijo Občinskega sveta niti v sam Občinski svet.

Po novem pa ne sodi niti v SDS. Sama stranka se mu je zaradi njegovega politikantskega in škodljivega delovanja odpovedala. Že konec novembra lani je predsednik SDS Janez Janša opisal pokvarjeno politično delovanje Romana Cerarja z besedami: »Tole je za črtanje Cerarja iz SDS«. Letos 22. maja pa nam je podpredsednik SDS Aleš Hojs na kratko sporočil: »(Roman) Cerar je bil pred tednom iz stranke SDS izključen«.

Čas je, da odstopi in stranki vrne svoj mandat občinskega svetnika. Nikogar več ne predstavlja, ne stranke ne volivcev, ki so ga izvolili. Mi pa gremo skupaj naprej. Na bolje.

dr. Milan Balažic, župan

Ni prihodnosti brez kmetijstva!

Konec aprila je slovenskim kmetom prekipelo in svoje zahteve so glasno predstavili javnosti, poslancem in Vladi v Ljubljani, pred parlamentom. Čeprav jih na eni strani stiskajo vedno višje cene goriv, krmil, semena in drugega repro-materiala, na drugi pa nizke odkupne cene kmetijskih pridelkov, to niso bili glavni razlogi za protest. Pika na i so bile vedno strožje okoljske zahteve, ki omejujejo kmetovanje na vedno širšem območju in predlog o ustanovitvi t.i. civilne inšpekcije na kmetijah, ki bi imele pravico do vstopa na dvorišče in v hleve, kakor to že opravljajo inšpekcijske službe v kmetijstvu.

Moravska dolina je lepa. Njeno lepoto oblikuje razgibana pokrajina, predvsem pa obdelana **kulturna** krajina. Moravska dolina je lepa zato, ker jo negujejo moravški kmetje. Tudi ostali njeni prebivalci skrbijo za urejenost podeželja. Žal pa to ni samo po sebi umevno. Generacije se menjajo, odnos do fizičnega dela in vzdrževanja urejenega okolja se spreminja. K sreči nam v tem kotičku Slovenije zaenkrat še ne manjka mladih kmetov, ki se zapišejo kmetijstvu ter nadaljujejo in nadgrajujejo delo svojih prednikov. Julija bomo gostili evropsko prvenstvo v ročni košnji, kar je še en dokaz, da je pridnih rok pri nas še dosti.

A predstavljajmo si pokrajino s travniki, ki bi jih prvič kosili šele avgusta, kot ponekod velevajo okoljske direktive? Pokrajino, ki je prijazna do metuljev in divjih živali in mnogo manj prijazna do ljudi, ki jo negujejo, ki pridelujejo dobro hrano za vse nas ter s tem preživljajo svoje družine. Živeti v divjini se sliši romantično, a že pogled na opuščen travnik ali zapuščeno kmetijo, četudi manjšo, je zelo žalosten in navdaja s tesnobo. Zato potrebujemo kmete! Zadovoljne kmete! Zato pri OO SLS podpiramo slovenske kmete in se pridružujemo zahtevam po vzpostavitvi takšnega podpornega okolja, ki bi omogočalo nemoteno kmetovanje, administrativne in davčne razbremenitve, zaščito kmetijskih zemljišč in omejevanje populacij zveri. Zato, da bi tudi vnaprej lahko jedli kakovostno in varno domačo hrano in zato, da bi še naprej uživali ob pogledu na obdelano Moravško dolino.

Janez Vidic, občinski svetnik,
predsednik OO SLS Moravče

Pogled z druge strani

Spoštovane občanke in občani

Pišemo in obveščamo o nepravilnostih, napakah, da spodbudimo pristojne, da jih popravijo, sploh naj nehajo

zavajati. Najprej: zakaj na strani, ki je namenjena strankam oz. listam, piše direktor občinske uprave. Nadalje: Župan govori o tem, kako je vse lepo in prav na občini. Kot navaja pod naslovom Trenutek resnice - »Naj bom povsem odkrit: kot vidite, je moja politika vodenja občine politika moravske moči, enotnosti in odločnosti, le s čvrstim županom in predanostjo njegovih sodelavcev se kaj doseže«. Torej se direktor občinske uprave po svoje oglašja in ponavlja neresnice ali to počne zaradi predanosti županu (zapravljeno 1.2 mio€ pred našim prihodom). Na ponavljajoče se obtožbe, dajemo ponoven odgovor: **Vsakdo ve, da je odhodek iz občinskega proračuna, samo tisto, kar finančni podatki kažejo kot odliv, plačilo, in to je dejanskih 444.000€, kar je šlo za potrebe: spremembe prostorskih aktov in projektne dokumentacije PGD, PZI za dom starejših, za lekarno ter trafo postajo pri DSO ter odškodnino za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča 99/62. Brez tega danes občina ne bi imela pravomočnega gradbenega dovoljenja za gradnjo DSO in lekarne, ki smo ga pridobili konec leta 2018 in ostaja do 15.11.2023. Razlike do večkrat očitane zneska ni, ker PRORAČUNA OBČINE NI BREMENILA. Torej zavajanje. Naj pa oblast razloži, koliko škode je bilo narejenega pri prodaji zemljišča za dom starejših. Cena te gradbene zemlje v Moravčah od leta 2009, ko je bila cenitev za dve parceli 99/3, 99/62 350.000€, potem pa leta 2019, ko so bile ponovno ocenjene parcele 99/3, 99/62, 99/64, 99/74, 99/76 in 99/78, vse skupaj v izmeri 5.342 kv. metrov na 268.942€ in končno dobre pol leta kasneje ponovna cenitev družbe Grad inženiring Karin Ficinger, ki je vsa zemljišča v izmeri 5.342 kv. metrov ocenila na 80.718€, torej 15,11€ po kv. metru.**

Vsi pa smo že siti pogrevanja za nazaj, če že morajo, potem naj uporabijo verodostojne dokumente finančnih in ostalih služb. V našem času je bila občina Moravče spoštovana in napredna, daleč na okoli, brez razmetavanja za megalomanske projekte. Dober gospodar skrbi, da mu ostaja za nujne zadeve kot so v primeru občine vodooskrba, kanalizacija, cestna infrastruktura in še vse ostalo.

V času branja novic, se bodo začeli dopusti in počitnice. Želimo vam prijazno poletje!

Lista Martina Rebolja, Svetnik Martin Rebolj

Vsebine, objavljene na straneh, namenjenih strankam oz. listam občinskega sveta, izražajo osebna mnenja avtorjev. Za njihovo vsebino uredništvo ne odgovarja. Avtorji sami zagotavljajo verodostojnost in resničnost zapisane. Prispevki niso lektorirani, vanje tudi ne posegamo z uredniškimi popravki.

Iz statistične podobe občine Moravče

BESEDILO: BOGOMIL BRVAR

Gibanje števila osebnih avtomobilov v obdobju 2012-2021

Tokrat smo statistični pogled preusmerili iz populacije prebivalstva na populacijo osebnih avtomobilov. Slovenci smo močno odvisni od jeklenih konjičkov. Razseljenost prebivalstva je velika in mnogo ljudi se vozi z dežele na delo v urbana središča, avto je bolj nuja kot izbira. Ne moremo se pohvaliti z učinkovitim javnim prevozom in je razumljivo, da so ceste, tudi »moravške« polne avtomobilov. Primerjalna analiza stroškov nakupa in lastništva avtomobilov v 38 članicah Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), je pokazala, da je Slovenija na lestvici, kjer si lahko najbolj privoščijo nakup in lastništvo avtomobila, na visokem sedmem mestu skupaj s Kanado in Avstrijo in pred Nemčijo. Na prvem mestu je Luksemburg, kjer je povprečni dohodek tako visok, da nakup najbolj priljubljenega avta (VW golf) in njegovo lastništvo znašata le manjši delež v povprečnih plačah državljanov (vir: <https://www.zurnal24.si/avto/primerjava-razbila-mit-o-dragem-lastnistvu-avta-pri-nas-400104>; objavljeno 8.2.2023). Najbolj priljubljen avto v Sloveniji je, po tej raziskavi Renault Clio.

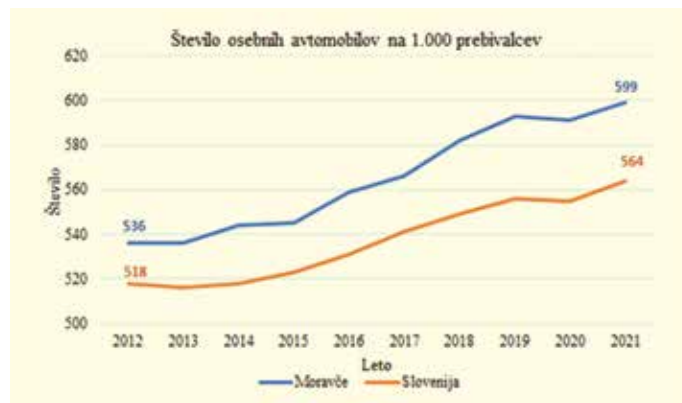
Krivulji na grafikonu kažeta gibanje števila osebnih avtomobilov v občini Moravče v obdobju 2012-2021 (podatki za leto 2022 še niso objavljeni).

Število osebnih avtomobilov se je v opazovanem desetletju povečevalo, na povprečno 62 avtomobilov na leto. Tako kaže tudi v prihodnje.

Primerjavo med občino in celotno Slovenijo ponazorimo s koeficientom števila osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev. To ponazarja naslednji grafikon. Krivulja občine Moravče poteka nad krivuljo celotne Slovenije. Leta 2021 je bilo v Sloveniji 564 osebnih avtomobilov na 1.000 prebivalcev, v občini Moravče pa 599. Razlika je statistično pomembna.

V EU ima največji koeficient Luksemburg, najmanjšega pa Latvija. Slovenija je na 5. mestu.

Starost osebnih avtomobilov v obdobju 2012-2021

Za oceno varnosti v cestnem prometu je zelo pomembno tehnično stanje avtomobila, ki pa je v veliki meri pogojeno s starostjo avtomobila, ki se v Sloveniji povečuje. V obdobju 2012-2021 se je povprečna starost osebnih avtomobilov v Sloveniji povečala za dve leti iz 8,7 let leta 2012 na 10,6 leta 2021. In podobno je stanje v občini Moravče. Kot je razvidno iz grafikona, je bila povprečna starost osebnega avtomobila leta 2012 9 let, leta 2021 pa 10,8 let.

Po starosti osebnih avtomobilov je Slovenija na sredini lestvice držav EU. »Najmlajše« avtomobile vozijo Luksemburžani, najstarejše pa Litvanci.

V TUŠTANJU JE BILO 1. MAJA ODLIČNO POSKRBLJENO ZA VSE GENERACIJE

BESEDILO IN FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Društvo krajanov Tuštanj in njihovi številni prijatelji so 1. maj pripravili eno največjih in najodmevnejših prvomajskih prireditev v Sloveniji. Vsako leto se prireditve lotijo z vso resnostjo in odgovornostjo. Poleg zabavne glasbe in aktivnosti za vse generacije, namenijo veliko skrb varnosti obiskovalcev. V ta namen so številni varnostniki in usmerjevalci skrbeli za varen pretok množice ljudi na prizorišču.

Program je bil pester že v dopoldanskih urah. Pihalna godba Moravče je po jutranjih budnicah po različnih krajih občine prišla tudi na prvomajsko srečanje v Tuštanju in pričela prireditev s prvomajskimi koračnicami. Mažorete Moravške Lilije so z nastopoma mlajše in starejše skupine navdušile množico gledalcev in poslušalcev, ki so se zbrali ob prireditvenem odru.

Ob vhodu na prireditev so bile stojnice, kjer so se predstavljala domača društva: Turistično društvo Moravče, Rokodelci Moravške doline, Pletarska šola Iztoka Urbanija in članice Društva podeželskih žena, ki so že od zgodnjih jutranjih ur cvrle slastne miške. Poskrbljeno je bilo tudi za ogled gradu Tuštanj.

Alenka Kolman je nadaljevala dopoldanski program za najmlajše. V razigranem ŽIV-ŽAVU sta z maskoto PUJSO PEPO najmlajše zabavali s petjem in plesom. Pod paviljoni so se odvijale celodnevne animacije za otroke, ki jih je v popoldanskem času obiskala maskota MUCA KITTY. Otroci različnih starosti so v ustvarjalnih koticčkih izdelovali spominske izdelke, poslikati so si dali obraze ali pa so se preizkusili v številnih gibalnih igrah.

V bližini šotorov so bila postavljena igrala NAPIHLJIVKO. Po njih so otroci plezali, se drsali, skakali in se prevračali.

Kočijažinja Špela je s kočijo in konjički prevažala otroke in vodila jahače po bližnjih poteh.

V brunarici je bogat ribolov vabil obiskovalce, da so se preizkusili v iskanju dobitkov in glavne nagrade.

Za dobro razpoloženje je opoldan začel igrati poskočne napeve ansambel Gregorja Kobala.

Pri gostilni Soklič so se ob 11. uri začeli zbirati starodobniki. Zbralo se jih je veliko število in v povorki, ki je potekala na trasi Zalog pod Sv. Trojico do Moravč, ker so obkročili središče in se nato vrnili na prizorišče na Cegunci. Obiskovalci in ostali občani so občudovali motorna kolesa, traktorje, kombije in osebne avtomobile častitljivih starosti. Na čelu sprevoda se je peljal s svojim starodobnikom Peter Svetlin in župan Milan Balažič.

V popoldanskem času je oder zasedla narodno zabavna skupina Pristrčniki. Spet so prišli na vrsto najbolj zagnani plesalci.

Ob 17. uri sta vse obiskovalce pozdravila predsednik Društva krajanov Tuštanj Franci Cerar in župan Občine Moravče dr. Milan Balažič. Predsednik Franci se je najprej zahvalil vsem sponzorjem in donatorjem ter pokrovitelju Občini Moravče za sodelovanje

^{1 2 3 8}
Tvztan Društvo
Tuštanj krajanov naselij
Spodnjega in Zgornjega Tuštanj

in donacije, brez katerih prireditve ne bi mogli izpeljati. Pohvalil je tudi vse, ki so pridno delali pri organizaciji prireditve že več mesecev prej in vsem, ki so z delom svojih rok pripravili prireditveni prostor za obiskovalce. Še posebno je pohvalil sodelovanje in delo mladih članov društva, ki so letos vestno zagrabili za delo in razbremenili starejše člane.

Župan Milan Balažič je v svojem nagovoru čestital občanom in obiskovalcem ob prazniku dela in poudaril, da se je borba za delavske pravice začela že davno v preteklosti in še danes ni končana. Za delavske pravice se je treba boriti vsak dan.

Dan se je počasi nagibal v večer in na svoj račun so prišli oboževalci ansambla Mambo Kings. Predvsem mladi so v veliki množici prišli na prireditev in plesni oder je bil premajhen za vse razgrete plesalce. Na srečo je rahel dež začel pršiti šele pozno ponoči in rajanje mladih je bilo spet nepopisno.

V upanju, da so se obiskovalci dobro počutili na prvomajskem srečanju v Tuštanju v objemu prijaznih ljudi, se jim organizator prireditve Društvo krajanov Tuštanj najlepše zahvaljuje za obisk.

Pogovor z mladim podjetnikom Sebastjanom Zajcem

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR, FOTOGRAFIJE: ZAJCHEKWOODS.SI

Povezava lesa in človeka sega že daleč v našo preteklost. Naš odnos do lesa se spreminja in postaja znova bolj spoštovan. Mehkoba lesa, ki nas obdaja, in njegova toplina nista povezani le s klasično definicijo zimskega ognjišča. Les postaja naravno bogastvo, ki ga cenimo, spoštujemo in negujemo. Z vnosom lesenih elementov v bivalne prostore lahko omilimo tudi doživljanje stresa in prav njegova mehkoča, naravnost in povezanost s človekom navdihujeta posameznike, da v neskončnih kreacijah najdejo navdih za njegovo večnost in simboliko.

Eden njih je naš tokratni sogovornik, Sebastjan Zajc, uspešen mladi podjetnik, ki že šesto leto uspešno trži nakit pod blagovno znamko Zajchek woods.

Sebastjan prihaja iz osrčja mohorskih gozdov, njegovo življenje in otroštvo sta povezana z naravo, gozdom in bogastvom, ki ga le ta prinaša. Zato povezava njegove poslovne poti in gozdov le ni naključje.

Težko sva uskladila čas za intervju. Mesec maj je poln porok, obletnic, rojstnih dni, birm, obhajil in nešteti želja naročnikov, ki razkrivajo življenjske zgodbe. In prav izdelava personaliziranih izdelkov, ki mu vzamejo največ časa, je Sebastjanov največji užitek.

Leseni metuljček

Držalo poročnih prstanov infinity

Sebastjan Zajc

Sebastjan, tvoji izdelki so v zadnjih letih postali prepoznavni v Moravški dolini in širši okolici. Hitro si nas okužil s svojim nakitom in predvsem s svojimi prepoznanimi lesenimi metuljčki, s katerimi se je pravzaprav vse začelo, kajne?

Ja, tako je. Pred leti sem za Božičkovo darilo dobil metuljčka, takrat so bili zelo dragi, preko 80 eur. In potem sem praznoval svoj 30 rojstni dan in sem hotel obdariti svoje goste, svoje prijatelje. Kupil sem strojček in naredil ter razdelil 75 metuljčkov. Po 14 dnevih je eden od teh fantov objavil metuljčka na svojem FB profilu in mi naroči še 3. Takrat se je začelo.

Nekaj časa si se bolj za hobi in v majhnih količinah ukvarjal le z metuljčki, potem pa se je zgodil prvi prodajni sejem v Domžalah?

Tako je. To je bil slavnostni sejem v Domžalah, kamor me je preko moravških rokodelcev prijavila Branka Bizjan. Tja sem odnesel 30 metuljčkov in kot sveži prodajalec prodajal bolj slabo. Dekleta so ogledovala moje metuljčke in me spraševala, če za njih nimam nič in teh vprašanj je bilo vedno več in vedno več je bilo tudi zanimanja za ženski nakit. Tako da je odločitev, da se lesenim metuljčkom pridružijo tudi dekorativni leseni izdelki za ženske, prišla povsem naključno in spontano. Izdelave nakita, predvsem uhanov, sem se lotil načrtno in s poudarkom na kvaliteti, zato večino izdelkov izdelam v celoti sam. Povezal sem se s podjetjem

Swarovski, dobil njihov certifikat oz. dovoljenje za vgradnjo izdelkov v nakit. Poiskal sem kvalitetno dobaviteljico za osnove za uhan, torej za nerjaveče jeklo brez niklja. Le pri dveh stvareh zaupam izdelke v roke svojim pomočnikom: barvanje, kjer so bolj hvaležne in mirne ženske roke, in nepogrešljive šiviljske spretnosti moje mame Veri, ki mi že od vsega začetka pomaga pri metuljčkih.

Torej je tvoj nabor izdelkov, ki jih izdeluješ, že kar bogat?

Poudarek moje blagovne znamke Zajchek WOODS so unikatni leseni izdelki, zato se nabor izdelkov hitro širi. Moškemu programu se je metuljčkom pridružila lesena kravata. Pri ženskem nakitu so poleg uhanov popularne zapestnice in ogrlice. Pred 1. novembrom je zanimiv nagrobni program lesenih svečk, vrtnic, križev in angelčkov. Med ostalimi izdelki, ki jih stranke naročajo, pa so razni spominski izdelki, obeski za ključe, voščilnice iz lesa, lesene darilne škatle, leseni napisi, topperji za torto ... Trenutno so v trendu servirne deske za narezke. Največja, ki sem jo do sedaj izdelal, je dolga 2 m.

Ko oglašuješ izdelavo izdelkov po naročilu, imajo stranke lahko tudi nenavadne želje, zaupaš najbolj nenavadno željo tvojih naročnikov?

(se nasmeji) Ja, imel sem res eno nenavadno naročilo, in sicer za izdelavo umetnih penisov za dekliščino, ki so jih

dekleta v okviru dogodka prodajale naprej. Naročile so jih 50 kosov. Brez posebnih želja po velikosti. Kako se je ta zgodba končala, ne vem.

Najbolj zahtevne stranke?

So starši, ki naročajo za svoje otroke, ali kadar naročajo spominke za goste. Na spletnih straneh je veliko idej in verjamem, da je tudi mojim naročnikom težko izbrati tisto pravo. Prav pristrčno naročilo je bilo naročilo škatlice za mlečne zobke za otroke.

Je spletna prodaja ena izmed tvojih pomembnejših prodajnih kanalov?

Spletna stran trenutno predstavlja 30 % prodaje, veliko kontaktov imam preko FB profila ali preko klasičnega telefona. Trenutno se z marketingom ne ukvarjam in tudi ni potrebno, saj so moj najboljši marketing zadovoljne stranke, kjer so domačini v manjšini. 90 % izdelkov tržim v trenutno 15 trgovinah v okoliških krajih in Ljubljani, Domžalah, Lukovici, Šmarjah, Majšperku, Radečah ter v turističnih krajih kot so Velika planina, Bled in Bohinj.

Torej se blagovna znamka Zajchek Woods preko nakupov spominkov turistov le širi po svetu?

Ja, lahko sem ponosen, da so na Bledu v trgovinici I love Bled moji izdelki že prodajna uspešnica. Začeli smo z uhani, zapestnicami in se že širimo z metuljčki in kravatami. V Bohinju delam lesene izdelke za restavracijske mize hotela Bohinj in app. Triglav. Našli smo se na FB profilu in prav moj odziv in kvaliteta vzorčnih izdelkov jih je prepričala v sodelovanje z menoj.

A tudi samo podjetništvo je bilo zate nekaj novega. Kako si se lotil podjetniških osnov?

Na začetku je bilo zelo čudno, celo malo smešno. Nisem poznal cen, naredil veliko napak v kalkulacijah. Pomagala mi je kolegica iz Domžal, ki me je uvedla v davčno blagajno in postavitev cen in me prijavila v delavnico startaj Domžale, kjer sem bil na koncu izbran za posebno 3-dnevno delavnico za 50 mladih podjetnikov iz cele Slovenije, torej za Start up train, potovanje z vlakom v Sofijo. Na tem vlakcu in v teh treh dnevih smo se pogovarjali samo o podjetništvu, kako iskati stranke, kako peljati marketing, kako oblikovati cene. Mentorji so bili na voljo tudi za individualna svetovanja. Zanimiva izkušnja, na osnovi katere sem pridobil veliko znanja, koristnih informacij in kontaktov, s katerimi sem še vedno vzdržujem stike.

Boš ostal pri nakitu ali te misli in poslovna žilica že peljejo naprej?

Kar zadeva nakit je v trendu še vedno metuljček, izdelek s katerim sem začel. In na tem programu imam še vedno veliko izzivov. Namreč, za metuljčke uporabljam 10 vrst lesa, 4 vrste lesa dobim tudi iz tujine. Ko predvsem za poroke kombinirajo barvo lesa z barvo pasu in čevljev, si res želim, da stranki ustrezem. Za večje korake in še širši program pa bom moral še več investirati v novo opremo, zato moram

najprej prodati še kakšnega metuljček, saj večino prilivov od prodaje še vedno investiram v boljšo opremo za kvalitetnejše serije izdelkov.

Torej ima kakovost prednost pred količino?

Vsekakor. Kar mi ni všeč, s čimer nisem zadovoljen, tega trgu ne ponudim. Občutek za estetiko moraš pridobiti in predvsem poslušati stranke, ki me pogosto s svojimi željami vodijo v višji in boljši izdelek. Pogosto kakšna stranka tudi sama skicira načrt izdelka. In če slučajno česa ne znam narediti, mi je to velik izziv in se trudim, dokler mi ne »rata«.

Omenil si Branko Bizjan, dolgoletno predsednico Društva rokodelcev Moravske doline. Kakšno je tvoje sodelovanje z njimi?

Sem član društva. Moram pa poudariti, da sploh ne bi začel, če ne bi bilo Branke.. Ona mi je pomagala pri prvih prodajnih korakih in me »brcala« naprej, da sem dojel, kaj moram delati. Še vedno se spomnim dneva, ko so imeli rokodelci srečanje na Mohorju in sem ji v moji delavnici pokazal, kaj delam. Takoj je pokazala zanimanje in videla potencial, ki so ga moji takratni izdelki nakazovali. Zato tudi sedaj z rokodelci veliko in z veseljem sodelujem, še posebej kadar se predstavljajo na sejmih.

Sejemska prodaja ima oseben čar. Kateri sejem ti je najljubši?

Ja, največji užitek je delati na Pohodu po nagelj, vzdušje na tem dogodku je enkratno. Sodelujem tudi na sejmu AGRA v Gornji Radgoni, v Domžalah, pod Veliko planino, pogosto sem tudi v Ljubljani. Za kaj več pa že zmanjka časa.

Draginja je v zadnjem letu povzročila tudi rast cene lesa. Omenil si mi, da cen nisi dvigoval, kako to?

Res je, enostavno sem se tako odločil. Povsem iz osebnega razloga. Tudi če mi ostane manj, čutim, da je tako prav. Lahko bi npr. za uhančke uporabil drug les, a so bleščice Swarovski najlepše prav na temni orehovi podlagi. Tukaj ne popuščam.

Sebastjan, za konec ... od kod ime Zajchek woods?

Pred več kot desetimi leti sem prejel avtomobilsko tablico, na kateri je pisalo Zajchek. Svoje mesto je našla na polički v avtu in se vsa leta vozila z menoj. »Zajček hand made« je bilo prvo ime, o katerem sem premišljeval. Kasneje sem ga spremenil, ker ni zvenelo in tako je nastal »Zajchek WOODS«.

Sebastjanove izdelke si lahko ogledate v spletni trgovini www.zajchekwoods.si, kjer lahko izdelke tudi naročite. Spremljate pa ga lahko tudi na Zajchek Woods FB strani in Zajchek Woods Instagram profilu. Lahko pa ga pokličete na telefonsko številko 040 365 220 ali mu pišete na e-naslov zajchek.woods@gmail.com.

Start-up šola podjetništva

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: ALBINA MOČILNIKAR

Vokviru projekta Podjetno srce, ki poteka v partnerstvu Občine Moravče, LAS Srce Slovenije ter zadruga KIKšstarter Center, smo konec meseca marca v našem Kulturnem domu gostili dvodnevno delavnico – Start-up šola podjetništva. Cilj delavnice je bil, da podjetnik začetnik v kratkem času dobi osnovna znanja, ki mu omogočajo lažji in zanesljivejši korak v svet podjetništva.

Dvodnevno delavnico, ki se je je udeležilo 15 mladih podjetnikov in podjetnikov začetnikov, so sooblikovali in vodili Matjaž Jug, ustanovitelj kamniškega KIKšstarterja in mentor mladim podjetnikom, Nika Škrjanec, direktorica Zadruga KIKšstarter, Anja Bordon, uspešna podjetnica, ki prihaja iz Moravč tudi ustanoviteljica blagovne znamke Gaia naturelle ter Sandi Muhejlič, serijski podjetnik, ustanovitelj stat-upov in mentor mladim podjetnikom.

Uporabne informacije

Znanja, izkušnje, priporočila in nasveti, ki so jih na delavnici prejeli mladi podjetniki s strani kreatorjev dogodka, so bila konkretna, praktična in uporabna. Preko osnov podjetništva so udeleženci prejeli namige za prve podjetniške korake: kako začeti, kako se pravilno usmeriti, na kaj biti pozoren in kako na najbolj enostaven način prodati izdelek ali storitev. Živimo namreč v času, ki je podjetništvu bolj naklonjen kot pred 20-imi leti. Priložnosti, ki jih daje svetovni splet kot kreator idej, investicijski in neskončni prodajni trg, so neizmerne. Priložnost, ki je hitro lahko tudi past; ob neizmernih možnostih mladi podjetniki lahko hitro izgubijo fokus in željeno smer, in ne najdejo poti naprej. In v teh trenutkih je moderiranje s strani izkušenih podjetnikov dobrodošla pot naprej. Poglejmo na kratko nekaj tem, ki so se jih mladi podjetniki dotaknili v delavnicah obeh dni:

- *Kako začeti, kako najti in znati prepoznati idejo, kako prepoznati priložnost?*
- *Kako trenirati proces razvijanja idej?*
- *Kako pomembno je hitro odločanje in kako odreagirati, ko zaidemo v slepo ulico?*
- *Kako si postavim cilje in kakšna znanja želim in potrebujem, da jih dosežem?*
- *Kako postaviti pravo ceno izdelka ali storitve?*
- *Kdo je moj kupec in kako ga lahko nagovorim in zakaj je segmenti*

ranje kupca za uspešno podjetno pot pomembno in kako najti kupca, ki ni samo enkratnik?

- *Namigi za prve objave?*
- *Kako prilagajam trženski splet?*
- *Kako si oblikujem dobro ekipo sodelavcev in kako definirati odgovornosti posameznih članov?*
- *Kakšen učinek ima vplet osebne zgodbe v uspešnost podjetniške poti? Kje je meja in ali ta sploh obstaja?*

Da je delo v podjetništvu del tebe, tvoj način življenja, sta preko konkretnih primerov in izkušenj svojih podjetniških poti delila Anja in Sandi. Gre za maraton, ne šprint sta poudarila, hoja po poti, ki ne gre samo levo in desno ter navzgor, temveč tudi dol in pogosto tudi nazaj. Naj se ne bojijo neuspehov, saj vsaka pot navzdol vedno rezultira v poti navzgor, oz kot je Nelson Mandela nekoč dejal: »Nikoli ne izgubim. Ali zmagam ali pa se nekaj naučim.« Sta opogumljala udeležence. Napak ni, so le izkušnje, iz katerih se lahko učiš. »Problem solving mentaliteta, ki jo prinesejo izkušnje, te izoblikujejo, da se vedno najdejo rešitve problemov«, je poudaril Sandi.

Le skupaj lahko poskrbimo za varnost v prometu

BESEDILO: VALENTINA VRŠIČ (SKUPINA ZA PROMET OŠ JURIIJA VEGE)

Promet je živa stvar, kjer nismo sami in kjer previdnosti ni nikoli preveč. V šoli se zavedamo, da se je o prometu in nevarnih situacijah z mladimi potrebno pogovarjati. Tudi doma je prav, da drug drugega spodbujamo k varnemu vključevanju v promet. V prometu smo varni toliko, kot so varni najbolj ranljivi udeleženci. Marsikdo ima neprijetno izkušnjo, nesreča nikoli ne počiva in pušča za seboj fizične in duševne bolečine. Sproti se moramo zavedati, da je vsako potovanje, na krajše ali daljše poti, lahko prijetno, a mora biti tudi odgovorno.

Toplejši meseci na prometne površine privabljajo številne motoriste in kolesarje. Čelada naj ščiti glavo ob vsaki vožnji. Vozniki motorjev in mopedov se v promet vključujejo le ob ustrezni starosti in opravljenem izpitu. Čeprav so dnevi daljši, ne pozabimo na svetla oblačila in večjo vidnost v prometu. In ne posegajmo po telefonu ali slušalkah. Ko smo vključeni v promet, naj le-ti ostanejo stran od voznika. V promet se vključujemo le spočiti in ne pod vplivom alkohola ali drugih škodljivih substanc.

Promet ni poligon za merjenje moči in poguma. V promet se vključujemo umirjeno in premišljeno ter bodimo zgled ostalim udeležencem. Predvsem našim najmlajšim, ki so najboljši opazovalci.

Za varen promet se moramo truditi vsi, vsak po svojih najboljših močeh. Le skupaj lahko poskrbimo, da bodo vse naše poti varne.

Iz učilnice v širni svet

BESEDILO: UČENCI 4. A, OŠ JURIIJA VEGE, FOTOGRAFIJI: KSENIJA VOLF

S posebno letalsko karto JURIJ VEGA AIRLINES smo učenci 4. a razreda poleteli iz Moravč v širni svet.

Konec marca nas je v razredu obiskala mlada in uspešna Moravčanka Lucija Vrankar, ki nam je podrobno predstavila poklic stewardese, saj ga je opravljala 3 leta. Spoznali smo, kaj vse zajema delo stewardese, katera znanja potrebujejo stewardese za ta poklic, katere pripomočke uporabljajo, kako pripravljajo in strežejo hrano, kako pomagajo

Dogajanja v svetovalni službi Osnovne šole Jurije Vege

BESEDILO: SIMONA PIRC JENKO

Na Osnovni šoli Jurije Vege se veliko pogovarjamo, dogovarjamo in osvajamo socialne veščine. Želja je, da bi se vsi zavedali, da so naša življenja polna ovinkov, vzponov in padcev. Mogoče se nam včasih zdi, da je kakšen ovinek preoster, da bi ga lahko zvozili. Pred seboj pa vidimo, da nekaterim ne dela nobenih težav. Še tako oster ovinek se da zvoziti, samo včasih moramo voziti bolj počasi.

Imamo različne želje in pričakovanja, vendar je za vse uresničitve potrebno delo. Zavedanje, da je tudi za dobre delovne odnose v razredu potrebno delo, je tisti del, ki ga šele spoznavamo. Sprejetost drugih in nudenje medsebojne pomoči je nekaj, kar mora biti obojestransko, zato se morajo vsi udeleženi potruditi. Imamo situacije, ko so potrebne pojasnitve, da je včasih potrebno znati sodelovati in tudi paziti na izrečene besede, ki se lahko vtisnejo globoko v spomin, kar lahko kasneje vodi v zamere, ki pa niso potrebne. Spoznanje, da se je bolje pogovoriti, ko nam nekaj ni všeč in pojasniti svoje videnje, ker tako dobi tudi druga stran možnost, da pojasni neko svojo ravnanje. Včasih se pogovarjamo celo o konfliktih, ki so se zgodili že pred leti npr. v prvi treh razredih in doživeli smo tudi že opravičilo za neprimerno ravnanje pred tremi leti.

Nekatere lekcije se pa žal še vedno učimo na napakah, zato so nam poznane tudi restitucije, ko učenka ali učenec z nekim delom ali sodelovanjem pokaže, da obžaluje za svoje neprimerno oziroma celo nedopustno ravnanje.

potnikom, kaj je turbulenca, kaj naredijo, če letalo začne strmoglavljati in še veliko drugega.

Skozi slikovno gradivo je Lucija predstavila, v katerih deželah je bila in kaj ji je bilo najbolj všeč. Razložila je tudi, kaj je v tem poklicu težko. Na koncu je pokazala tudi svojo uniformo, v kateri je še posebno lepa.

Ta dan je bil zelo zanimiv in zabaven, saj smo spoznali veliko novega. Ker smo bili radovedni poslušalci, smo na koncu na letalsko karto dobili še Lucijin avtogram.

Dan zavržene hrane

BESEDILO: MAJA DOBRAVC

V svetu **tretjino pridelane hrane zavržemo**, po drugi strani pa se ocenjuje, da se bo morala **proizvodnja hrane do leta 2050 povečati za 70 %**, da bi zadovoljila potrebe naraščajočega števila prebivalstva.

Poleg socialnega in finančnega vidika je zavržena hrana velik okoljski problem, saj izgubljam dragocene vire, čezmerno izrabljamo prst in vodo, količine metana ob razkroju pa močno vplivajo na podnebne spremembe (*Ekologi brez meja. (n. d.). Zavržena hrana. <https://ebm.si/zavrzena-hrana>*). V ponedeljek, 24. aprila 2023, smo na

Osnovni šoli Jurija Vege obeležili dan zavržene hrane. Učenci 6. razredov so pri pouku gospodinjstva oblikovali predloge, kako bi zmanjšali količino zavržene hrane. Ker je zavržena hrana problem tudi v šolskem okolju, so učenci pri razrednih urah pogledali dva uporabna videoposnetka na to temo. Po šoli smo tudi izobesili plakate, kot zavezo ob slovenskem dnevu brez zavržene hrane.

Pomembno je, da se o tem pogovarjamo in da vsak posameznik poskuša stremeti k temu, da zmanjša količino zavržene hrane in s tem vpliva na okolje.

Svetovni dan Zemlje v vrtcu Moravče

BESEDILO: NEJKA DIMC, FOTOGRAFIJA: ANA GUNA

»**Vlagajmo v naš planet« je letošnje geslo dneva Zemlje, ki ga vsako leto obeležujemo 22. aprila.**

Obeležili smo ga tudi v našem vrtcu s sodelovanjem v projektu Zdravje v vrtcu. Otroci skupine Pikapolone so s strokovnima delavkama Ano in Jernejo uredili vrtčevski vrt na igrišču in nanj posadili/posejali nekaj sadja in zelenjave. Glavni cilj omenjene dejavnosti je, da otroke ozavestimo o pomenu samooskrbe. V času, ko večino živil kupujemo v trgovinah, otroci ne poznajo izvora sestavin prehrane. Otrokom smo s tem ponudili konkretno izkušnjo pridelave nekaterega sadja in zelenjave (solata, korenje, redkvice, jagode, zelišča), njihovih značilnosti in uporabe le teh v prehrani. Zavedamo se pomena ekološke pridelave hrane in s tem dobrega vpliva na naše zdravje.

Posebna zahvala gre podjetju Sam d. o. o. Jarše za njihovo donacijo sadik, semen in zemlje. Z njihovo pomočjo smo svetovni dan Zemlje obeležili z nabiranjem znanja.

Aprilska doživetja v Ježkih

BESEDILO in FOTOGRAFIJI: PETRA ŠTEFAN

Tema meseca aprila je bila pisanja na kožo našim najmlajšim, saj smo se osredotočili na živali.

Pogovarjali smo se o domačih ljubljencih. Prepevali smo pesmice o živalih, ustvarjali na to temo, najbolj pa so bili otroci navdušeni, ko smo si živali ogledali »v živo«. V vrtcu nas je obiskal zajček, ki so ga vsi otroci pobožali in ga hranili. Na obisk je prišla tudi zlata ribica, ki so jo otroci občudovali v akvariju. Odpravili smo se na sprehod, kjer smo srečali psa, mačko, ponija, kozico, piščančke in račke. Veseli smo, da živimo v kraju, kjer je okoli nas veliko živali, ki jih lahko obiščemo vsak dan.

Konec meseca pa smo se na povabilo čebelarjev odpravili še v Čebelarški dom, kjer smo obiskali pridne in marljive čebelice. Čebelarji so nam povedali veliko o življenju čebel, na koncu pa nas še prijazno pogostili.

Lahkih nog na travnik

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: NEŽA URANKAR

Zgodnje otroštvo je pomembno obdobje za otrokov gibalni razvoj, saj vpliva na celovit otrokov razvoj. Z gibanjem otrok raziskuje, spozna in dojema svet okrog sebe.

Če pa otrokom poleg hoje, ki je naravna oblika gibanja, ponudimo še opazovanje in doživljanje narave, ki nas obdaja, pa tako ponudimo še prepoznavanje sprememb, raznolikosti ter pomena narave za naš obstoj. Narava je in bo okolje in prostor, ki navdihuje in spodbuja, pred vsem pa nam omogoča izkustveno učenje, ki je otrokom najbližje. Saj tako otroci pridejo do novih znanj in spoznanj, ki jih vnašajo v svoj vsakdan.

Otroci oddelka MEDVEDKI se tako skupaj z vzgojiteljicama vsakodnevno gibamo in opazujemo spremembe, ki nas obdajajo v našem naravnem okolju. Tako smo naše gibanje povezali še z naravoslovjem in si na travniku s pomočjo posebnih lončkov z lupo ogledali nekaj travniških žuželk. Otroci so v prvi vrsti najprej pridobili izkušnjo, kako ujeti žuželko in kako je sestavljena posamezna žuželka. Otroci so z velikim zanimanjem opazovali skozi povečevalno steklo male travniške žuželke, ki so s pomočjo povečeval videti »taaakoooo« velike. Na ta način so spoznavali, prepoznavali in poimenovali drobne travniške živali, ob tem uživali in bili enotni, da jih vrnemo v naravo, kjer je vsak člen pomemben za ohranitev našega naravnega ekosistema.

Po vrnitvi v igralnico so otroci svoje doživljanje še likovno izrazili; tako je pred igralnico nastala čudovita razstava doživetja na travniku.

Če otrokom pokažemo lepote in pomen narave, jo bodo vzljubili in negovali, da jo bomo lahko še dolgo občudovali!

Ambasadorji kolesarjenja po Vegovi poti

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: ANA KOVAČ

Vsredo, 19. aprila 2023, smo se kolesarji kolesarskega krožka Ambasadorji kolesarjenja OŠ Jurija Vege Moravče na pobudo Turističnega društva Moravče odpravili na Vegovo pot. Članice Turističnega društva Moravče, ki so tudi uradne vodnice po Vegovi poti, so nas spremljale na poti in nam podrobneje predstavile table, ki so osrednji del poti.

O Juriju Vegi vemo že veliko, a smo se od vodnic Vegove poti naučili še kaj novega. Vegova pot je za kolo zahteven podvig, saj je vmes kar nekaj strmih gozdnih poti. S spretnostjo in voljo smo jih premagali ter se veselili druženja pri rojstni hiši v Zagorici. Za nekoliko lažjo pot na predelu od Tuštanja do Zg. Javoršice predlagamo kolesarjenje po lokalni cesti. Na poti smo si ogledali vadbeni prostor na prostem v Zagorici, kjer nam je član ŠD Zagorica predstavil nekaj vaj in orodja. Nato smo se urno podali nazaj čez hrib v dolino, seveda po Vegovi poti, ki nam je nudila nekaj adrenalinskega užitka.

Ambasadorji kolesarjenja in mentorica Ana Kovač vam želimo veliko varnih kolesarskih kilometrov.

Ne drogami!

BESEDILO: BERNARDA MAL

Na predavanju v okviru šole za starše v OŠ Jurija Vege na temo zasvojenosti z drogami smo v marcu znova prisluhnili Janezu Pravdiču, upokojenemu policistu iz Velenja, s katerim smo se že srečali v januarju na temo nasilja. Svoje izkušnje s poklicnega dela z mladostniki in znanja predano prenaša naprej. V srcu nosi željo, da bi vsi vsak dan živeli sproščeno in odgovorno. Kadar pa pride do nasilja ali zlorabe drog, je zelo pomembno, da smo o tem poučeni in znamo prepoznati, ukrepati ali poiskati ustrezno pomoč.

Kaj so droge?

Droge so snovi, ki zaradi svoje kemične sestave in učinkov vplivajo na človeški organizem, spreminjajo počutje, mišljenje in vedenje uživalca. **Droge so dovoljene in prepovedane.** Delimo jih na dovoljenje in prepovedane droge (t. i. mamila). **Dovoljene droge** so alkohol, tobak, kofein (kava, kokakola, energijske pijače), tein (v čaju) in zdravila (protibolečinska). Kljub temu da so droge dovoljene, obstaja prepoved dostopa osebam mlajšim od 18 let.

Dovoljene droge

Alkohol je zelo toksičen za možgane mladostnika, zaradi česar pride do večje okvare spomina. Možgani namreč dozorevajo do 25. leta. Alkohol je škodljiv za centralni živčni sistem. Tisti mladostniki, ki začnejo piti alkohol, se težko učijo in težko priključijo dogodke, ki so se pred kratkim zgodili. V možganih se redčijo sinapse, to je zmanjševanje povezav med živčnimi celicami in nevroni. Posledica tega dogajanja je zmanjšana pozornost in okrnjene vizualne prostorske sposobnosti. Hipotalamus je del možganov, ključen za spomin. Mladostniki, ki pijejo alkohol, imajo slabši spomin tudi v odrasli dobi. Zloraba (tj. prekomerno uživanje) dovoljenih drog je nevarna tudi za odrasle in vpliva na zdravje, medosebne odnose, vključenost v družbo in drugo. Zakon o omejevanju porabe alkohola v 7. členu določa, da je prepovedana prodaja in ponudba alkoholnih pijač osebam mlajšim od 18 let; enako velja za osebe, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola; alkoholnih pijač se ne sme prodajati iz samopostrežnih avtomatov. Zagrožena je globa 420 €. V 16. členu je denarna kazen 200 € zagrožena osebam, ki mladoletnikom na javnem mestu omogočajo pitje alkohola.

Tobak je druga najbolj razširjena dovoljena droga. Najnovejši hit so elektronske cigarete, ki bodo po napovedih strokovnjakov povzročile še hujše posledice na zdravju, nastale zaradi kemičnih substanc, ki so dodane tobaku (sladila, dišave, okusi) in

prav tako povzročajo zasvojenost. Zaskrbljujoče je, da jih uporablja veliko mladostnikov. Že dolgo pa so znane posledice na zdravju kadilcev: nastanek srčnih bolezni, bolezni ožilja v možganih, kronične pljučne bolezni in pljučnega raka. Kajenje je drugi največji vzrok za smrtnost v svetu. Trenutno je kajenje povzročitelj smrti ene osebe od desetih, kar pomeni 7,2 milijona smrti letno. Nikakor pa ne gre spregledati dejstva, da so pasivni kadilci, ki morajo vdihavati izdihan tobak druge osebe, še bolj ogroženi, zato ni napak razmisliti, kako v domačih prostorih uporabljate tobak. In tudi ne, da so elektronske cigarete škodljive zdravju in povzročajo zasvojenost. Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov prepoveduje uporabo v javnih prostorih in avtomobilih, v katerih se vozijo osebe mlajše od 18 let.

Prepovedane droge

Prepovedane droge se delijo na naravne in umetne. Vse povzročajo zasvojenost na telesni in psihični ravni ter vplivajo na zdravje. Njihovi učinki so različni in vplivajo na počutje, privide, pretirani želji po zabavi, predstave o izjemni moči, nezavedanje, pozabo bližnjih dogodkov ... Uporaba in proizvodnja je prepovedana, razen v strogo nadzorovanih količinah v zdravstvu in športu. Ogleдали smo si veliko primerov smrti zaradi zlorabe drog, do katerih prihaja že pri mladostnikih, mlajših od 15 let. S primeri je predavatelj ovrgel vse dvome o tem, da droge niso tako zelo nevarne. SO! IN TO ZELO!

Kakšno vlogo imajo starši pri odvrčanju otrok od drog?

1. Mladostniku dajejo starši pozitiven zgled. Življenje je lepo tudi brez drog.
2. Pogovarjajo se z mladostnikom in ga spodbujajo k razmišljanju. Ne predavajo mu!
3. Mladostnika naučijo različnih veščin, s katerimi se bo lahko izognil vrstniškemu ponujanju drog.
4. Zanimajo se za mladostnika, spodbujajo in podpirajo ga. Bodo naj njihov varen pristan.

5. Prisluhniyo informacijam o tveganem vedenju mladostnika, ki jih podajo razredniki, sosede, sorodniki, policisti in dobljene informacije preverijo.

6. Ukrepajo, ko je potrebno.

Kateri znaki lahko kažejo na tvegano vedenje mladostnika?

1. Drastično poslabšanje učnega uspeha.
2. Nima več motivacije za učenje, za ukvarjanje z izvenšolskimi dejavnostmi.
3. Odklanja druženje s starši, z dosedanjimi prijatelji, vrstniki.
4. Zamenja prijatelje in družbo, v kateri je bil do tedaj.
5. Poveča se potreba po denarju, vendar ne zaradi nakupa oblačil in drugih potrošniških izdelkov.

6. Kupuje papirčke za zvijanje cigaret, iz kuhinje izgineva alu folija, uporablja mini tehniko.

7. Mladostnik in oblačila imajo spremenjen vonj. Opušča osebno higieno.

Kaj storiti, ko ugotovimo, da je naš mladostnik začel uživati drogo?

Ne smilite se sami sebi, se ne obtožujte in ne mislite, da je samo vaš mladostnik prestopil mejo. Poiščite zunanjo pomoč (zdravnik, centri za odvajanje ...) in ne sanjajte, da bo minilo in lahko to uredite sami. Prej ko boste ukrepali, večji učinek boste dosegli. Čim več staršev bo ukrepalo, lepšo mladost bodo imeli otroci. Varujemo jih lahko kot posamezniki in kot družba.

Predavanju so prisluhnili strokovni delavci šole in vrtca. Med njimi pa je bilo opaziti zelo malo staršev, kljub dejstvu da se tudi v naši okolici problem drog na široko odpira.

Besedilo je povzeto po predstavitvi z dovoljenjem predavatelja.

Planinski pohod in srečanje rejniških družin pri lovski koči na Prvinah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: MARTA TOMEČ, DANI ZABERLOŽNIK

Vsredo 27. aprila 2023, smo v Društvu rejnic in rejnikov Domžale skupaj s CSD OSV, Enoto Domžale, izpeljali srečanje družin, ki izvajajo rejniško dejavnost pri lovski koči na Prvinah, kjer se nas je zbralo 82. Najmlajši pohodnik je imel dve leti in z nekaj postanki uspel premagati razdaljo iz Petelinjka mimo Javorja do Loga pa naprej po mirni in lepo urejeni gozdni poti do lovske kočice na Prvinah.

Tam so nas razveselili konjeniki iz različnih krajev Črnega grabna, Tuhinjske doline in Zbilj, ki so prišli skupaj z našo rejnico Natašo Frankovič. Konji so bili umirjeni, konjeniki pa pripravljani pomagati vsem željnim jahanja, da so doživeli svojo prvo lepo izkušnjo s konjem. Pod njihovim varnim vodstvom so se otroci naučili, kako pristopiti h konju, ga pobožati osedlati in jahati.

Obiskal nas je Dejan Grilj, ki je z nami delil svojo izkušnjo o tem, kako se je rehabilitiral po nesreči, v kateri je kot 24-letni fant utrpel opekline z elektriko in posledično ostal brez obeh rok. Njegova neizmerna energija, volja in moč za pozitivno ustvarjalno delovanje nas je vse navdala z občudovanjem, kaj se da in zmore, če ima človek voljo in dober odnos z najbližjimi pomembnimi ljudmi v družini. Danes vozi avto in ima smiselno, polno življenje.

Posladkali smo se s trojanskimi krofi in malinovcem. Dobre volje in veselja nam ni zmanjkalo. Srečanje nam je minilo v prijetnem in sproščenem druženju, spontanah pogovorih, izmenjavi izkušenj in medsebojni podpori.

Ob tej priliki se v CSD OSV, Enoti Domžale, in Društvu rejnic in rejnikov Domžale zahvaljujemo prijateljem – konjenikom – naše rejnice Nataše Frankovič za prelepo doživetje, Dejanu Grilju za delitev svoje izkušnje, Lovski družini Trojane–Ožbolt za brezplačno uporabo lovske kočice, občinama Lukovica in Moravče za posluš in finančno podporo našemu programu. Hvala tudi donatorjem: podjetju Mirošan iz Petrovč, Žitu Ljubljana, Mlekarni Celea in Pekarni Srček, saj smo družine pocrkjali z njihovimi dobrotami.

Vsem prisrčna hvala!

Na obisku pri moravških čebelarjih

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: JOŽA ŽUNA

Kot že nekaj let do sedaj, smo se tudi letos razveselili povabila predsednice Čebelarskega društva Irene Urbanija, da jih obiščemo v Čebelarskem domu.

V petek, 21. aprila, dopoldne se je zanimivega in poučnega obiska udeležilo preko 150 otrok.

Najprej smo si ogledali razstavo. Pregledno in zanimivo so razstavljeni različni stari predmeti, ki so jih pri delu uporabljali čebelarji, literatura ter fotografije čebeljakov in njihovih lastnikov na Moravškem.

V nadaljevanju smo si ogledali čebelarstvo obleko, orodja, ki jih uporabljajo danes in čebelje proizvode. Zaradi varnosti smo z razdalje občudovali njihov čebeljak s preko 20 panji. Otroci so opazili, da je vsak drugače poslikan. Čebele imajo dober spomin, zato točno vedo, v katerega zadnjih 16 dni svojega življenja prinašati medicino in cvetni prah. Kdaj in zakaj nas lahko čebela piči in kako to lahko z mirno kretnjo preprečimo, smo izvedeli ob razlagi še enega izkušenega čebelarja. Dogajanje v čebelji družini smo si čisto od blizu ogledali kar na dvorišču, ko nam je čebelar odprl vratca steklenega panja.

Zadnje postajo pri domu pa mirno lahko poimenujemo sladka postaja. Mnjam, kako je teknil svež kruh, namazan s sladkim medom. V pogovoru ob zaključku smo ugotovili, da se od čebel lahko veliko naučimo. Čebele so živalce, ki nenehno delajo. Imajo zelo pomembno poslanstvo, saj

oprašujejo cvetje in drevje in s tem ohranjajo ravnovesje v naravi. Imajo zelo organizirano, urejeno življenje v skupnosti in si med seboj pomagajo.

Otroci so bodoči skrbniki našega okolja. Zato je zelo pomembno že mlade s tem seznanjati in jih navduševati. In moravški čebelarji to vedo in počno. Hvala Čebelarskemu društvu in do naslednjega snidenja, naj velja čebelarski pozdrav: »Naj medi!«

Franček na obisku v vrtcu

BESEDILO: MOJCA VOZEL; FOTOGRAFIJA: BOJANA KOVIČ PRAŠNIKAR

Ob besedi Franček zagotovo vsak izmed nas takoj pomisli na risanko z naslovom Franček, ki je med otroci zelo priljubljena. Franček je pravljичni junak, ki s prijatelji skozi različne dogodivščine pričara radost in iskrice v očeh.

Iskrice v očeh so dobili tudi otroci iz skupine Žabice, ko je skozi vrtčevska vrata stopil Franček. Kaj mislite, je med nas prišel junak iz risanke? Ne, prišla je želva, po imenu Franček. Želva je hišni ljubljencek enega izmed naših prijateljev v vrtcu. Ves dopoldan smo jo opazovali, spoznavali njene značilnosti in jo nahranili. Najbolj nas je navdušila, ko se je skrila v svoj oklep. Tudi sami smo se preizkusili v posnemanju gibanja želve in vsak izmed nas je izdelal svojo želvo. Obisk želve je bil za nas prav posebno doživetje, saj so imeli nekateri izmed nas prvič stik z njo. Dan smo zaključili s plesom Kam se želvica je skrila?

Zagotovo pa se skriva tudi pri katerem izmed vas doma, saj je želva priljubljena žival, ki jo lahko srečamo ob različnih priložnostih. Vidimo jo lahko v različnih slikanicah, pravljicah, risankah, naravi, živalskem vrtu, doma ...

Hišni ljubljenci so posebni prijatelji, ob katerih se lahko sprostimo, se z njimi igramo, razvijamo občutek odgovornosti ter skrbi. Želimo vam, da tudi z vašimi hišnimi ljubljenci, ki jih imate doma, preživite čudovite trenutke.

Lepo vas pozdravljamo otroci iz skupine Žabice z Mojco in Bojano.

Vrtčevski naravoslovni teden

BESEDILO: JERNEJA IRŠIČ; FOTOGRAFIJE: JERNEJA IRŠIČ, PETRA ŠTEFAN in JOŽA ŽUNA

Vmesecu aprilu je v našem vrtcu potekal naravoslovni teden. Otroci so skupaj z vzgojiteljicami ustvarjali z naravnimi materiali, se preizkusili pri tehtanju in pomerjanju stvari, ustvarjali poskuse z baloni, šumečimi tabletami, vodo, plastelinom in zrakom.

Strokovni delavci so jih spodbujali k ugotavljanju, predvidevanju, rokovanju in izvajanju čim več dejavnosti ter poskusov. S pomočjo didaktičnih tabel so si lahko ogledali procesa kroženja vode na Zemlji in v rastlini. Najbolj so otroci uživali pri poskusih z vodo, kjer so ugotovili, da sveže jabolko lebdi na gladini vode, kuhano (kompot) pa potone na dno. Veliko zanimivih stvari se je odvijalo tako pri malčkih kakor pri predšolskih otrocih. Ugotovili so, da lahko z običajnimi gospodinjskimi snovi postanejo pravi čarodeji.

Devetošolci v Muzeju novejšje in sodobne zgodovine v Ljubljani in v Parku vojaške zgodovine v Pivki

BESEDILO: ROK VIDIC, FOTOGRAFIJE: LAURA MEŽNAR in LAURA URBANIJA

Deveti razredi OŠ Jurija Vege smo imeli priložnost, da obiščemo Muzej novejšje in sodobne zgodovine v Ljubljani in Park vojaške zgodovine v Pivki. To je bila enkratna priložnost, da smo si lahko ogledali zgodovinske eksponate ter izvedeli več o zgodovini Slovenije in sveta.

ogledali različne vojaške orožje in vozila ter se seznanili s pomembnimi dogodki in osebnostmi vojne za Slovenijo. Vodniki so nam predstavili tudi zgodovino muzeja in posamezne eksponate ter nam povedali več o tem, kako so jih v muzeju zbrali. Vsi smo bili navdušeni nad obiskom obeh

V Muzeju novejšje in sodobne zgodovine v Ljubljani smo učenci spoznali zgodovino Slovenije in sveta od prve svetovne vojne do osamosvojitve Slovenije in kasnejših dogodkov. Muzej predstavlja različne vidike zgodovine, kot so politika, gospodarstvo, kultura in šport. Ogledali smo si številne predmete, fotografije in dokumente, ki prikazujejo dogodke in ljudi, ki so oblikovali sodobno Slovenijo. Vodiči so bili zelo strokovni in prijazni ter so nam z zanimivimi zgodbami približali zgodovinske dogodke.

Obisk Parka vojaške zgodovine v Pivki je bil zelo zanimiv in poučen. Muzej je namreč posvečen vojaški zgodovini Slovenije, posebej pa vojni za Slovenijo leta 1991. Lahko smo si

muzejev in pridobili smo veliko znanja o zgodovini Slovenije ter sveta. Prav tako pa smo zelo hvaležni našim donatorjem, ki so nam financirali vstopnino v Park vojaške zgodovine. Donatorji so bili namreč veterani, ki so se borili za Slovenijo v vojni leta 1991 (Zveza veteranov vojne za Slovenijo). Njihov prispevek je bil ključen pri organizaciji izleta, za kar smo neizmerno hvaležni.

Celoten izlet je bil zelo uspešen in poučen ter je bil pomemben korak pri razumevanju zgodovine Slovenije ter pomembnih dogodkov, ki so oblikovali našo državo. Prav tako je povzel vso snov, ki smo jo pri zgodovini predelali v devetem razredu. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili ta izlet ter se veselimo prihodnjih podobnih izkušenj.

Bosa pojdiva ...

BESEDILO: TADEJA ŽLEBIR JOGER; FOTOGRAFIJE: KATARINA PETERC

... in smo šle. Članice bralne skupine Eleganca besed, dnevu, ki je obetal nestanovitno aprilsko vreme, primerno obute, na zdaj že tradicionalno letno ekskurzijo. Kompas je bil tokrat naravnano na vzhod, saj je bil naš cilj Šaleška dolina. Malo zaradi radovednosti, kaj ta turistično manj znani kotiček Slovenije postavlja na ogled, malo pa tudi zato, ker smo si želele pokloniti liku in delu pesnika Karla Destovnika Kajuha.

Da je Vlada Republike Slovenije letošnje leto razglasila za Kajuhovo leto, smo vedele, o tem je pričala tudi razstava v knjižnici Velenje, ki je bila naša prva točka obiska. Po kratkem ogledu in predstavitvi knjižnice smo izvedle redno mesečno srečanje naše bralne skupine kar na terenu, v čitalnici knjižnice. Branje Kajuhove poezije je potrkalo na naša čustva, izvedele smo tudi nemalo zanimivega iz pesnikovega življenja.

Zdaj vemo, da Kajuh ni bil le pesnik upora, revolucionar, partizan, ilegalec, pač pa tudi rahločuten človek, dober prijatelj, sin, ljubimec in posledično izvrsten ljubezenski lirik. Čeprav je verjel, da se ljubezensko hrepenenje z njegovo Silvo lahko udejani šele po zmagi nad okupatorjem. Tega zgodovinskega trenutka mu ni bilo dano doživeti, saj je komaj 22-leten, nekje nad rodnim Šoštanjem, kot partizan padel pod streli slovenskega kolaboracionista v nemški vojski. Teorije o njegovi smrti niso tako enoznačne, kot uči uradna zgodovina.

A smo pustile teorije zarote zgodovinarjem, me pa smo stopile na ulice Velenja, po katerih nas je popeljala izvrstna vodička Adrijana. Zgodovina mesta, kot ga poznamo danes, sega v prva povojna leta. Zgradili so ga delavci z juga bivše skupne države, ki so se potem tudi zaposlili v velenjskem premogovniku lignita. Mesto je dobilo sodobne stanovanjske soseske, dom kulture, hotel, delavsko univerzo, parke s številnimi eksotičnimi drevesi. Na vrhunec razcveta je mesto popeljal, kot mu pravijo, oče Velenja, takratni direktor premogovnika in župan Nestl Žgank. V svojih najboljših časih je Velenje veljalo za primer dobre prakse socialističnega razvoja. Z njim se je pred svetovnimi voditelji rad postavljalo tudi Josip Broz, ki je Velenje obiskal kar štirikrat. Vsakokrat je s seboj pripeljal katerega od velikih voditeljev, npr. Hruščova in Brežnjeva. Tito pa mesta ni zapustil vse do danes, saj v mestnem parku še vedno stoji monumentalni 10-metrski kip nekdanjega maršala.

Iz polpretekle zgodovine smo prestopile v neka druga obdobja. Zbirka na velenjskem gradu je v tem smislu res raznolika. Ne le da tam lahko srečamo mastodonta, muzej ima zanimive zbirke tudi iz časa srednjega veka, druge svetovne vojne ... Posebej zanimiva je afriška zbirka uporabnih predmetov in obrednih mask črne celine. Ta je v Velenju pristala po spletu naključij, muzeju pa jo je podaril češki raziskovalec, kipar in pustolovec František Foit.

Naš dan je bil literarno, kulturno in zgodovinsko obarvan, manjkalo ni niti kulinarčnih doživetij ter čisto običajnih ženskih pogovorov in smeha. Kot izključno ženski družini tudi pritiče.

Igor Birk prejel bronasti znak Civilne zaščite

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: GZ MORAVČE

Začetek marca, natančneje 9. marca 2023, je v Športni dvorani v Domžalah potekala prireditev ob svetovnem dnevu Civilne zaščite.

Na njej so bila tudi podeljena priznanja. Bronasti znak Civilne zaščite je prejel tudi naš občan, član PGD Krašče, Igor Birk. Igor Birk je v začetku leta 2023 obeležil 30 let članstva v gasilski organizaciji, od tega je operativni gasilec že več kot 22 let. Po činu je višji gasilski častnik I. stopnje. V času svojega članstva v PGD Krašče je za svoje delo dobil več odlikovanj. A vsa odlikovanja skupaj o Igorju ne povedo toliko, kot pove njegovo požrtvovalno udejstvovanje na področju operative. Je sodnik, ki sodi na vsakem tekmovanju v organizaciji GZ in širše, če je to le mogoče. Poleg vsega naštetega je Igor od leta 2008 član domačega PGD Krašče, od leta 2018 do leta 2023 je bil poveljnik omenjenega društva. Ko je leta 2018 postal član Poveljstva Gasilske zveze Moravče, je prevzel tudi funkcijo namestnika poveljnika le te, ki jo je opravljal do letos. Še posebej se je izkazal pri poplavih, ki jih je bilo na območju naše občine kar nekaj v zadnjih letih, ter pri gašenju požara na Krasu leta 2022. Vedno se je izkazal pri manjših, lokalnih intervencijah in pri organizaciji gasilskih vaj za urjenje mlajših generacij operativnih gasilcev.

Ob prejemu bronastega znaka Civilne zaščite Igorju Birku iskreno čestitamo.

Leseni rogisti

- 25 let delovanja

BESEDILO: BOŽENA GROBOLJŠEK
FOTOGRAFIJA: KULTURNO DRUŠTVO KRESNICE

Etno skupina Leseni rogisti je v aprilu praznovala 25 let svojega delovanja. Rogisti, prepoznavni po lesnih rogovih iz različnih vej, sicer vsi člani Pihalne godbe Moravče, so na sceni že 25 let. V aprilu so svoj jubilej obeležili s koncertom v Kresnicah, sicer domačem kraju izumitelja oz. izdelovalca lesenih rogov, Jožeta Setničarja. Idejo za lesene rogove je v Jožetu vzbudila žena Štefka, ki je na sprehodu opazila posebno ukrivljeno vejo.

Jože je glasbenik. V mladih letih je igral v ansamblih, bil člani godbe Litija, zdaj pa je že 30 let član moravske godbe. Med svojimi godbenimi kolegi je pred 25-imi leti hitro našel navdušence, ki so se želeli preizkusiti na malo drugačnih inštrumentih. V 25 letih se je zamenjalo kar nekaj inštrumentalistov, nekaj pa je stalnih članov, ki skupaj muzicirajo že vseh 25 let.

Jože je v svoji mizarski delavnici izdelal lepo število različnih primerkov rogov, ki so uglašeni in pripravljeni za igranje, preko 400 jih je že šlo iz njegovih rok.

Nastopi skupine so raznovrstni, prepotovali so nekaj evropskih držav in predstavili svoje igranje. Med zelo pomembne štejejo tudi nastop v Švici, na ledeniku Jungfrau, na višini 3771 metrov, ki je bil doslej najbolj množičen glasbeni nastop na najvišji nadmorski višini.

Rogovi Jožeta Setničarja danes bogatijo tudi marsikatero privatno ali državno muzejsko zbirko glasbil. Doma, v Sloveniji, je v Slovenskem etnografskem muzeju replika Valvasorjevega roga, en primerek v Svetovnem muzeju glasbil v Phoenixu ter trije v mednarodno znanem Muzeju pastirskih glasbil v Ballingenu, v Nemčiji.

Za slavnostni koncert je Jože okrepil svojo skupino s še štirimi trobilci, sicer člani moravske godbe. Predstavili so nekaj svojih skladb, program pa so popestrili gostje iz Avstrije, Lovski rogisti iz Gradca, ki jih vodi Peter Pavel Meierhofer, njihov dolgoletni prijatelj, navdušenec nad rogovi. Z Lovskimi rogisti se srečujejo na nastopih, predvsem po Avstriji in Nemčiji.

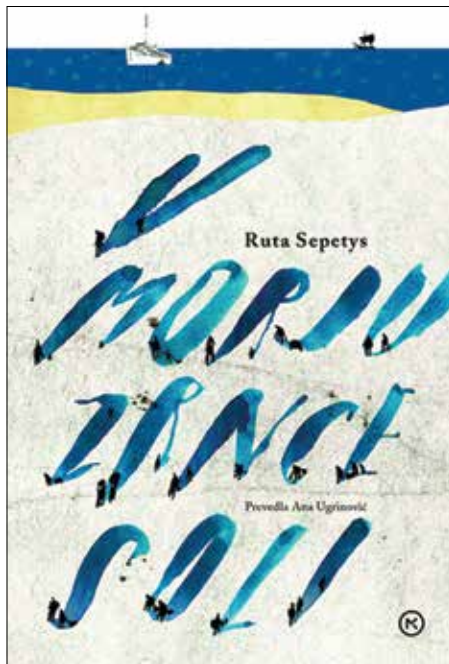
Še nekaj glasbenikov je s svojo glasbo koncertu dodalo piko na i. Po uradnem delu so se vsi obiskovalci zunaj, pred kulturnim domom, ahko okrepčali z raznimi mesnimi dobrotami in s praženim krompirjem, ki ga pripravlja Društvo za priznanje praženega krompirja kot samostojne jedi, s katerim Leseni rogisti tesno sodelujejo že vrsto let.

Naj se besede povezovalca koncerta, »Se vidimo čez 5 let, na 30-letnici!« uresničijo!

Ko zadiši po knjigi

ZAPISE ZBRALA mag. KATARINA PETERC

Bralci bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje naslednje knjige:

Ruta Sepetys V morju zrnca soli

V morju zrnca soli je roman o ladijski tragediji ob koncu druge svetovne vojne. Pisateljica litovskih korenin je zelo natančno raziskala in zapisala zgodbo, ki se nas globoko dotakne. Za roman je leta 2017 prejela prestižno nagrado *Carnegie medal*, knjiga pa je nagrajena tudi z **zlato hruško***.

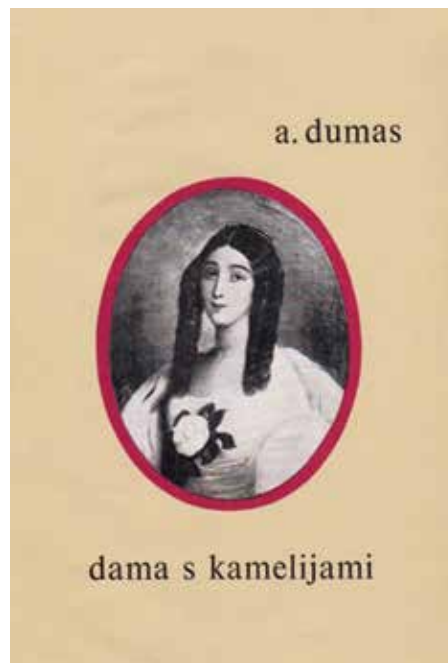
Druga svetovna vojna se bliža koncu, nacistična Nemčija je poražena in na stotisoče beguncev v Vzhodni Prusiji beži pred Sovjeti. Med njimi se na podeželju sreča in moči združi skupina mladih, vsak s svojo skrivnostjo in s skupno željo, da se vkrcajo na ladjo, ki jih bo odpeljala na varno.

Skozi zgodbo spoznamo Joano iz Litve, z izkušnjami iz bolnice in poznavanjem medicine, mlado Poljakinja Emilio, Prusa Florianana, ki skriva neverjetne skrivnosti, povezane s samim Hitlerjem, in nemškega mornarja Alfreda, željnega napredovanja in pozornosti. Pomagajo si, in kot skupina lažje premagujejo težave in strahove.

Zaradi zgodovinskega ozadja, zanimivega načina pisanja in aktualne teme – begunstva – je knjiga vredna pozornosti mladih in starejših bralcev. Priporočamo!

*Zlata hruška je znak kakovosti mladinskih knjig. Po mnenju uredniškega odbora, ki vsako leto pripravlja Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig, se tiste knjige, ki po vsebini in izvedbi izstopajo, uvrstijo med odlične izdaje leta in pridobijo znak zlata hruška.

Milena Šuštar,
bralni klub Bralne lučke

Aleksander Dumas, ml. Dama s kamelijami

Roman opisuje življenje v visokih krogih Pariza v začetku 19. stoletja. Bogataši so preživljali večere v pijančevanju, igrah na srečo in razuzdanostih, k temu zadnjemu pa so spadale tudi kurtizane. To so bile mladenke, ki so bile znane po svoji lepoti in so po njih hrepeneli več ali manj vsi gospodje. Ena izmed njih je bila tudi Margarita. Dokler se nista srečala z Armandom, je bila zadovoljna s svojim življenjem. Gospodje so jo zasipavali z denarjem in darili, ona pa je vse sproti napravila in se še zadolžila. Ko pa sta se srečala z Armandom, se je vmešala ljubezen. Po tedanjih normah, ta ljubezen ni imela bodočnosti. Armand je prihajal iz ugledne družine, ona pa je bila kurtizana, cenjena v svojem poslu, toda še vedno prostitutka.

Čeprav se za hip zazdi, da bi mlada zaljubljenca morda le našla pot iz te zagate in bila srečna do konca življenja, se to seveda ne zgodi. V njuno razmerje se vmešata Armandov oče in bolezen.

Roman je napisan v tipičnem slogu, kot je značilen za obdobje romantike, prav tako tudi vsebina – strastna čustva in edino, kar je res pomembno, je ljubezen.

Po tej zgodbi je posneto kar nekaj filmov (eden izmed njih je z Greto Garbo v naslovni vlogi), veliko bolj znana pa je Verdijeva opera *Traviata*, ki z minimalnimi spremembami zvesto sledi literarni predlogi.

Darka Hlaj,
bralni klub Drevored besed

Marlo Morgan Imenovali so jo dvoje src

V leposlovnem romanu *Imenovali so jo dvoje src* Američanka pripoveduje zgodbo o svojem pohodu skozi avstralsko puščavo, na katero se je podala s starodavnim ljudstvom. Ko po velikih preizkušnjah pridobi njihovo zaupanje, ji začnejo razkrivati starodavne modrosti in skrivnosti, ki so jih doslej ohranjali po ustnem izročilu. Učijo jo preprostega življenja, tesno povezanega drug z drugim in z naravo. Po prerokbi je prav ona tista, ki je bila izbrana za pomembno nalogo, ki jo mora izvršiti, ko se vrne nazaj v civilizacijo.

Bralkam bralne skupine se je zdel najzanimivejši princip poimenovanja oseb – vsakdo se je imenoval po spretnosti, ki jo je najbolj obvladal. Tekom življenja so ime spremenili, če so sami pri sebi začutili, da so napredovali v svojih spretnostih in mišljenju.

Zgodba nas je spodbudila k razmisleku o varovanju narave, napredku družbe in k pogledu vase – kaj nam je v življenju res pomembno, v čem smo dobri in kako lahko zares živimo življenje.

Anja Ravnikar,
bralni klub Zarja besed

Območna revija odraslih pevskih zasedb

BESEDILO IN FOTOGRAFIJA: DRAGO JUTERŠEK

Vajeni smo že, da se v začetku pomladi srečajo pevski zbori in male pevske skupine z območja občin Domžale, Trzina, Mengša, Lukovice in Moravč. Na območni pevski reviji, ki jo je pripravil Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD), Območna izpostava Domžale se je v sredo in četrtek, 8. in 9. marca, predstavilo dvajset odraslih pevskih zasedb.

Mladi ocenjevalci

Zaradi števila nastopajočih je revija potekala dva dneva. Poleg JSKD je pri organizaciji roko pomoči ponudila Občina Lukovica in tako smo v Kulturnem domu Janka Kersnika Lukovica lahko prisluhnili številnim skladbam. Oba dneva je zборе predstavljala Ajda Sokler, uvodne pozdravne besede je izrekla Klavdija Gregorin Štifter, vodja Območne izpostave JSKD Domžale, selektor in strokovni spremljevalec srečanja pa je bil Matej Penko. A ni bil le on tisti, ki je ocenjeval zборе, saj so bili vsakič ocenjevalci tudi učenci GŠ Domžale, in sicer 6. razreda nauka o glasbi. In ravno prav je bilo, da je bil nastop dva dni, kajti otrok, ki obiskujejo glasbeno šolo, je veliko in tako so se lahko vsi zvrstili.

Število zborov in njihovih članov je zelo veliko in zato se pri nas vsaj za enkrat še ni bati, da bi petje zamrlo, predvsem zato, ker je v mnogih zborih veliko mladih.

Moravški nastopi

In komu smo iz Moravške doline prisluhnili tokrat? Moškemu pevskega zboru Tine Kos Moravče, ki je pod vodstvom zborovodje Milana Kokalja zapel slovensko ljudsko 'S Triglava veter', pesem Petra Jereba 'Pevec' in Pavla Korenjaka 'O tebi sanjam'. Peški oktet nam je pod umetniškim vodstvom Petra Pirnata in ob spremljavi na kitaro zapel priredbo Danila Bučarja 'Pleničke je prala', pesem Borisa Kovačiča 'Videl dežele sem tuje' in Roka Švaba v priredbi Blaža Strmele 'Tebi'. Kod zadnji so zapeli pevci in pevke Komornega zbora Limbar pod taktirko Tomaža Pirnata, in sicer Mauricija Durufle 'Ubi caritas et amor' (sakralno besedilo), Ambroža Čopi 'Psalmus 108' in priredbo Sama Vremšaka Tri skladbe iz cikla vascit pr 'Zile. Na koncu revije so zbori vsakič skupaj zapeli še pesem Jureta Robežnika 'Mlade oči'. Takrat je dirigentsko palico prevzela Andreja Polanec, Tomaž Pirnat pa je sedel za klavir. Dva čudovita pevska večera s številnimi nastopajočimi sta za nami in komaj čakamo, da se bo pevsko druženje odličnih zborov v organizaciji JSKD območne izpostave Domžale nadaljevalo. Med tem pa bomo obiskali, vsaj upam, da bo tako, katerega od nastopov zborov iz naše ali sosedne občine.

Tradicionalno k spomeniku nad Češnjicami

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: VOJKA REBOLJ

Snoj na flavti, Alina Bešič in Nejc Ravnikar z recitacijama, pod vodstvom mentorice Tadeje Jezernik. Moški pevski zbor pod vodstvom Milana Kokalja je zapel tri partizanske pesmi. Ob letošnji razglasitvi leta partizanskega pesnika Karla Destovnika Kajuha sta bili recitirani dve njegovi pesmi. K spomeniku je bil v spremljavi harmonike položen venec. Združenje se je zahvalilo nastopajočim, praporščakom in za varovanje prireditve Prosto-voljnima gasilskima društvoma Moravče ter Velika vas. Lepo obiskana prireditev je bila posvečena tudi dnevu upora proti okupatorju. Po uradnem zaključku se je nadaljevala z druženjem pri brunarici družine Levičnik, ki se jim združenje toplo zahvaljuje za gostoljubje.

Združenje vabi na spominsko svečanost 26. avgusta ob 11. uri k spomeniku NOB v Veliki vas, ob 80. obletnici bitke na Murovici in v spomin na 23 padlih borcev ter aktivistov, ki so pokopani na grobišču pri spomeniku.

Spomin in opomin sta nas združevala že mnogo let, tradicionalno, na spominskih svečanostih za štiri ustreljene partizane malo pred koncem druge svetovne vojne, 21. aprila 1945. Letos je Združenje borcev za vrednote NOB Moravče prireditve spomina pripravilo 22. aprila na običajnem mestu pri spomeniku v gozdu nad Češnjicami.

Zbrane je pozdravil predsednik domačega združenja Martin Rebolj in ob tem poudaril pomen ohranjanja zgodovinskega spomina. Slavnostni govornik je bil član predsedstva ZZB Slovenije tovariš Milan Gorjanc. Predstavil je čas, ki ga govori zgodovina boja slovenskega partizanstva in zavednega prebivalstva za svobodo izpod okupatorja in domačih izdajalcev. Naglasil je, da nas ni osvobodil nihče drug kot le mi sami. Moravške kraje je s pohvalo omenil tudi po tem, da je bila spomladi leta 1944 Moravska dolina edino osvobojeno ozemlje v Sloveniji. V programu prireditve so sodelovali učenci OŠ Jurija Vege: Eva

Društvo upokojencev v Beli krajini

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTOGRAFIJA: LOKALNA VODIČKA MILENA

Vse po vrsti se je podražilo, zato je bilo tokrat v društvu izletnike težje pridobiti. Končno smo se zbrali v zadovoljivem številu in se odpeljali v Belo krajino. V TIC-u Metlika so nam zagotovili vodenje po starem delu mesta. Za posebnosti so nam razkazali stavbe: grad, baročno cerkev in dom starejših, pripovedovali o narodnostni, jezikovni in verski raznovrstnosti prebivalcev, o belokranjski naravi in kulturni dediščini, krajevni zgodovini in zaslužnih Belokranjcih. Ogledali smo si zanimiv belokranjski muzej v gradu: nazorni prikaz življenja tamkajšnjih prebivalcev od kamene dobe do današnjega dne.

Brez degustacije vrhunskih vin v Beli krajini tudi tokrat ni šlo. Zaključili smo izlet z dobrim belokranjskim kosilom in zdelo se je, da so bili izletniki zadovoljni.

Dodano k moravški kulturi

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTOGRAFIJA: MARTIN REBOLJ

Folklorna skupina Društva upokojence Moravče je bila ustanovljena leta 2011. Nastopali so tudi v tujini, na območnih srečanjih, na moravškem odru, na trgu pred parkom, na nastopih po Sloveniji, po bližnjih domovih za starejše, za veselje in kulturo ter za ohranjanje kulturne dediščine. Kdor je sledil našim dejavnostim skozi desetletje, je v času kovida pogrešal živahno skupino, kakršna je bila do tedaj. Čas kovida je skoraj onemogočil vaje zaradi plesa v parih. V tistem času smo praznovali desetletnico, ki je bila zaradi tega izvedena v malem. V desetletju obstoja se je tudi zdravstveno stanje plesalcev precej spremenilo in marsikateri ni mogel več na vaje. Čeprav je bil ples zagotovo dober za telo in dušo, so leta naredila svoje. Ostalo je le pet parov. Tudi glavna mentorica je imela svoje obveznosti, tako da smo vadili s pomožnim mentorjem, ki je storil vse, da je skupina ostajala v formi. Težava pa je bila, da je bil hkrati plesalec in je oboje težko usklajeval. Ves čas smo iskali glavnega mentorja, a prostih v Sloveniji ni bilo najti. Naslov tega članka je dal slutiti, da je končno prišlo do željene spremembe na bolje. Torej dobili smo mentorico z Dolskega, harmonikarica je bila po porodu tudi že z nami, iz Lukovice pa se nam je pridružilo nekaj parov, ki so se včlanili. To pomeni, da gremo s polno paro spet naprej. Že junija gremo na srečanje veteranskih folklornih skupin Slovenije v Bistrico ob Dravi. Spet bomo dodatek k moravški kulturi, če nas bodo povabili k sodelovanju, mogoče za dan državnosti.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV MORAVČE

vabi svoje članice in člane na

POHODNIŠKI IZLET

v četrtek, 15. 6. 2023, ob 8. uri
z avtobusne postaje Moravče.
(Kontakt: 031 634 377)

Tradicionalna prvomajska budnica z moravško godbo

BESEDILO: KATJA RAVNIKAR, FOTOGRAFIJI: SIMON BURJA

Prvega maja smo se v zgodnjih jutranjih urah godbeniki zbrali v godbenem domu, kjer smo skupaj spili kavo, si nadeli rdeče nageljne na naše uniforme in začeli tradicionalno prvomajsko budnico po ulicah in vaseh naše občine.

S prebujanjem občanov smo v ritmu koračnic pričeli v centru Moravč, kjer so nas pozdravili prvi sončni žarki in prvi nasmehi mimoidočih. Avtobus nas je iz Moravč pripeljal do prve postaje v Pečah, kjer so nas kljub zgodnjim uram pričakali veseli krajani. Svojo pot smo nadaljevali v Kosezah, Soteski in Kraščah, kjer smo zopet bili deležni dobre volje ljudi in postrežbe s samimi dobrotami. Ob 10.30 smo tradicionalno odprli prvomajsko prireditev na Cegunci, kjer nas je pričakalo lepo število gledalcev in poslušalcev. Naše prvomajsko popotovanje se tu še ni zaključilo, saj smo zaigrali tudi vaščanom na Vrhpoljah in na koncu še v Češnjicah.

Godbeniki se najlepše zahvaljujemo za izkazano gostoljubje, pogostitev in prijaznost na vseh postojankah prvomajske budnice. Z veseljem se spet vrnemo in vam zaigramo tudi v prihodnjem letu.

Gregor Dermol, mag. akad. glas., novi dirigent moravške godbe na pihala

»Zglasbeno šolo sem pričel že pri petih letih, takrat kot še ne preveč zagnan klarinetist. Vseeno sem ob koncu glasbene šole spoznal, da v glasbi tiči nekaj več in tako sem izobraževanje nadaljeval na umetniški gimnaziji v Velenju ter kasneje diplomiral in magistriral na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Vedno sem z velikim veseljem igral v orkestru. Že dolga leta sem član pihalnega orkestra Zarja Šoštanj, igral sem v Opernih orkestrih SNG

Maribor in SNG Ljubljana, z orkestrom Salzburger Philharmonie Orchester sem dvakrat nastopil na turneji na Kitajskem.

Vodenje moravške godbe sem sprva prevzel z nekaj zadržki, saj je orkester pod vodstvom prejšnjega kapelnika, Mirana Šumečnika, nanizal vrsto uspehov in dobrih koncertov, jaz pa seveda nisem želel, da pozitiven trend začne upadati. Mislim, da smo vsi dobro zgrabili za delo in da nas čaka veliko dobrega. Za moravski orkester si v bodoče želim dobrih in raznolikih koncertov, tudi nastopov na tekmovalnih odrih in pa predvsem, da člani ostanejo tako dobrosrčni in zabavni. Vem, da imamo še veliko energije in zamisli, publiki pa lahko zagotovim, da z naših koncertov ne bo odhajala razočarana.«

Predavanje o vrtu

BESEDILO in FOTOGRAFIJI: JELKA LALIČ

Krajevna organizacija Rdečega križa Peče je v petek, 17. marca 2023, pripravila tematski večer – predavanje o vrtu. Za sodelovanje smo poprosili Romano Capuder, dipl. inž. kmetijstva, ki se je povabilu prijazno odzvala.

Čeprav se mogoče komu zdi malo nenavadna tema za Rdeči križ, pa je bila vendarle skrbno izbrana. Iz dneva v dan namreč ugotavljamo, kako pomembno je, kakšno hrano uživamo. Ali bomo uživali zelenjavo, ki smo jo zelo ugodno kupili v katerem od trgovskih centrov, ali pa se bomo potrudili kaj pridelati na domačem vrtu?

Domač pridelek mogoče res ni tako lepe barve, je pa zato neprimerno bolj zdrav. O tem, kako do dobrega pridelka tudi na majhnem domačem vrtničku, smo veliko izvedeli prav na petkovem predavanju. Romana Capuder je predstavila, kaj se ta čas že sadi na vrtu, katere sorte so odporne na bolezni in škodljivce in kako si lahko pomagamo, ko so le-ti že na delu. Spoznali smo nekaj novih sort zelenjave, dobre sosede, zakaj je koristna zastirka, kako pripraviti zemljo ipd. pa tudi o različnih novostih in o tem, kako pametno je upoštevati dragocene izkušnje naših babic.

Ob njenem podajanju različnih informacij smo si v sproščnem pogovoru tudi izmenjali različne izkušnje. Vsekakor je bil ta tematski večer prijeten, sproščujoč in nadvse koristen. V časih, ko se cene hrane dvigajo v nebo, bo mogoče koristno razmisliti, da bi delček lepo urejene zelenice spremenili v zelenjavni vrt ali pa si postavili visoko gredo. Domača solata je vedno najboljša! Tudi samo delo na vrtu je koristno: pomaga k boljšemu počutju in zmanjšuje stres.

Hvala Romani in vsem obiskovalcem, ki jih je bilo okoli petdeset. Zagotavljamo, da to ni bilo zadnje tovrstno druženje.

Schüsslerjeve soli

BESEDILO: Tadeja Grošelj Pahulje, mag. farm.

Vedno več ljudi kljub hitremu razvoju medicine in farmacije išče naravne metode krepitve zdravja in dobrega počutja. Sem lahko uvrstimo tudi uporabo mineralnih soli dr. Schüsslerja. Primerne so predvsem za preventivo, lahko pa tudi kot dodatna pomoč pri reševanju akutnih in kroničnih težav pri samozdravljenju. Od lanskega leta dalje so na voljo tudi v slovenskih lekarnah.

Schüsslerjeve soli so telesu lastni, endogeni minerali, pripravljene na enak način kot homeopatska zdravila. To pomeni, da jih v telo vnesemo v močno razredčeni obliki. Tak način priprave omogoča, da se dobro absorbirajo skozi ustno sluznico. Schüsslerjeve soli delujejo tako, da pokrijejo deficit telesu lastnih depojev mineralov v celici in s tem doprinesejo k normalizaciji fizioloških funkcij.

Minerali, vneseni s hrano oziroma s prehranskimi dopolnili, imajo v telesu funkcijo »gradnika«, zato je njihov vnos pomemben. Schüsslerjeve soli ne učinkujejo na enak način, temveč naj bi po literaturnih navedbah prehajale v notranjost celice in tam sodelovale kot »regulatorji ali nadzorniki« celičnih funkcij.

Schüsslerjeve soli lahko jemljemo v obliki tablet, ki jih raztopimo v ustih, ali pa si iz njih

pripravimo raztopino. Uporabljajo se lahko tudi zunanje in sicer tako, da iz tablet pripravimo kašo, naredimo obkladke ali pa jih dodamo v kopeli. Varne so v vseh starostnih obdobjih, tudi za dojenčke, nosečnice, doječe matere in za starostnike, saj nimajo neželenih učinkov.

Trajanje jemanja Schüsslerjevih soli je odvisno od izpraznjenosti zalog celičnih mineralov. Pomembno je, da zaloge napolnimo dolgoročno, sicer se bodo težave hitro ponovile. Predvsem je to pomembno za ljudi, ki bodisi živijo stresno, bodisi jih muči določena kronična težava.

Schüsslerjeve soli so varna in učinkovita izbira za samozdravljenje, zato so v mnogih domovih nepogrešljivi del domače lekarne. Za dodaten nasvet se obrnite na svetovalca za Schüsslerjeve soli ali farmacevta z dodatnimi znanji. Tudi v Javnem zavodu Mestne lekarne vam bomo z veseljem svetovali.

Viri:

- V utripu življenja: Minerali dr. Schüsslerja, Margit Müller-Frahling, Inštitut za podporo zdravju, 2022,
- Izobraževalno gradivo o Schüsslerjevih solih; Mojca Slodej Kušlan; izdala Pharmana d.o.o..

**LEKARNIŠKA
PODRUŽNICA MORAVČE**
TRG SVOBODE 2, 1251 MORAVČE
WWW.MESTNELEKARNE.SI

DELOVNI ČAS

PONEDELJEK 12.00-19.00

TOREK 7.30-14.00

SREDA 13.00-19.00

ČETREK 7.30-14.00

PETEK 7.30-14.00

PRVA SOBOTA V MESECU 8.00-12.00

(01) 777 02 45

LEKARNA.MORAVCE@MESTNELEKARNE.SI

Moravče. Pri nas je v nedeljo malo po jednajsti uri bil silen potres. Podirali so se dimniki, netrdni oboki in slabo zidane hiše. Do polnoči so se vrstili manjši sunki drugi za drugim. O polnoči je bil zopet močnejši sunek, potem pa slabši do polpetih zjutraj, ko se je zopet močnejše stresla zemlja. Dopoldne se je zopet večkrat čutil potres. V cerkvah ne mašujejo, ker so razpokane. Škoda je velika.

Potres pred 138. leti

(Slovenski narod, 28, 17. april 1895, št. 87)

Zasilna šola, priključitev vasi, davek od »tolkovca« ..., pred 109. leti
(Domoljub, 27, 2. april 1914)

g Moravče. Zasilna šola, popolnoma privatnega značaja, se je začela 9. februarja t. l. za one otroke iz občine Velikavas, ki so bili do zdaj brez pouka. Otroci jo pridno obiskujejo, z veseljem slede pouku in upajmo, da se bodo precej naučili. Naše gđne. učiteljice se trudijo brezplačno, a gotovo ne brez uspeha. Hvaležni so jim stariši, še bolj pa otroci, ki bi radi hodili vsaki dan, ne pa samo trikrat na teden. Če pride na

kak šolski dan praznik, tedaj moledujejo in prosijo toliko časa, da se jim obljubi kak drugi dan, da kaj ne zamude. Letošnje leto torej ne bo zamujeno. Krajni šolski svet v Moravčah je brezplačno dovolil eno učno sobo. — Liberalci lažejo, da bo treba plačevati davek tudi od tolkovca. Bodite brez skrbi, da to ni res, in če bo sadje obrodilo, le veliko ga naredite! — Iz občine Velikavas. Deželna vlada je dovolila, da se izločijo iz občine Dolsko vasi Sv. Križ, Križevska vas, Zagorica in Vrh sv. Križa in priklopijo naši občini. Pametno je to, saj spadajo vse te vasi pod eno faro in eden in isti šolski okoliš, torej naj bodo tudi pod eno občino. Zato se bodo najbrže jeseni vršile nove volitve; zmaga naj slovenska ljudska misel! Samo edinosti bo treba, če ne se bo prerokovanje še enkrat izpolnilo, da največje vasi ne bodo imele nobenega zastopnika v občinskem odboru.

Moravške novice

Moravče, aprila.

Kopanje novega jarka čez log ob Drtijski dobro napreduje. Kopati so začeli pod Serjučem v ravni črti proti Zaloški cesti. Tukaj bo delo zaradi škode na travnikih ob koncu aprila ustavljeno, v jeseni pa bomo zopet nadaljevali. Nova struga bo dolga nad tri kilometre ter bo za našo travništvo velikega pomena.

Na Dolih pri Moravčah je pogorela Križmanova koč. Goreti je pričelo ponoči okrog enajste ure. Nekdo, ki je šel slučajno mimo po cesti, je rešil spečo družino grozovite smrti. Gašenje je bilo zaradi pomanjkanja vode zelo otežkočeno. Sodijo, da je zažgala zlobna roka.

Po vzhodnem delu moravške doline je divjala v ponedeljek 7. aprila prva letošnja nevihta. Od severa so se pripodili težki hudourni oblaki, začelo je bliskati in grmeti. V Negastrnu je udarila strela v Češkov hlev, kjer je ubila kravo, ni pa užgala. Skoro istočasno je tresčilo pred hlev posestnika Kruca v Štorovju. Strela je rahlo oplazila mladega gospodarja, ki je stal pred hlevom. Med neurjem je po Limbarski gori snežilo. Drtijsca je nenadoma narasla in stopila čez bregove.

Cerkvica Matere božje na Hribcih je dobila nov zvon, ki je bil blagoslovljen na cvetni petek. Kupili so ga s prostovoljnimi darovi, h katerim je vsakdo rad prispeval, ker je cerkvica, zgrajena pred 20 leti, ljudstvu zelo priljubljena. Prej je stalo tukaj staro znamenje, kjer so naši predniki videli prikazni. Kraj je res kot nalašč ustvarjen za take govornice. Polje je na sredi izbočeno v hribček, na katerem stoji cerkvica, krog in krog pa se razprostirajo gozdovi.

Na cvetni teden se je pokazalo po naših gozdih prvo zelenje. Tudi sadno drevje že močno poganja in pripravlja cvetje. Jabolka dobro kažejo, hruške pa ponekod bolj malo obetajo. Polje je lepo obraščeno, po travnikih pa marsikje že lahko kosimo prvo krmo.

«Domovino» Moravčanil silno radi beremo, Toliko zanimivega in poučnega berila pač ne prinese noben slovenski tednik. Naravnost čudimo se, kje dobi uredništvo toliko lepih povesti in dobrih smešnic. Zato jo vsak teden nestrpno pričakujemo. Upamo, da se bo «Domovina» po moravški dolini še zelo razširila ter bo v najkrajšem času našla pot v slednjo gorsko vasico,

Požar, nevihta, nov zvon, cvetni teden, ... pred 93. leti

(Domovina, 13, 17. april 1930, št. 16)

Za direktno telefonsko zvezo

Moravče, 3. aprila.

Uvedba telefona pri našem poštnem uradu je za moravško dolino velikega gospodarskega pomena. Za potovanje v Ljubljano in drugam večkrat ni potrebnega denarja; naša telefonska celica pa je za majhno pristojbino odprta slednjemu občanu. Nerodno je edino to, ker smo priklučeni na Domžale, kjer tozadevni uradi nimajo nočne službe. Tako so v primeru kake nesreče Moravče, pa tudi Dob in Lukovica, odrezani od središča vsa noč od 6 zvečer pa do 8 zjutraj; ob nedeljah in praznikih pa že od 11 dopoldne. Res je, da pošta v Moravčah tudi nima nočne službe; pa smo prepričani, da bi nam bilo postreženo tudi ponoči, kadar bi se izkazalo za potrebno. Zelja vseh Moravčanov, ki se za to zanimajo, je, naj bi naša poštna direkcija zvezala čimprej direktno z Ljubljano.

Moravče so dobile telefonsko povezavo pred 85. leti

(Slovenski dom 3, 6. april 1938, št. 77)

Zapise in zanimivosti iz Moravške zgodovine zbira in ureja Bogomil Brvar

V ZEKZŽ ponovno mandat staremu vodstvu

BESEDILO: FRANCKA TOMAN, FOTOGRAFIJA: JOŽE OCEPEK

Predzadnji dan v marcu je imelo Združenje ekoloških kmetov Zdravo življenje svoj redni občni zbor. Zbrali smo se v Gostišču pri Čebelici na Brdu pri Lukovici. Poleg članov, ki prihajajo iz več občin osrednje Slovenije, so bili povabljeni tudi župani oz. predstavniki teh občin.

Najprej smo imeli kratko izobraževanje. Pavla Pirnat, terenska kmetijska svetovalka pri KGZS – Zavod Ljubljana, nam je na kratko predstavila Ekološko kmetijstvo in Zbirno vlogo v luči nove SKP 2023–2027. Nato se je pričel uradni del z izvolitvijo delovnih teles in poročili za preteklo leto, ki smo jih soglasno sprejeli, prav tako načrt dela za letos. Kot po navadi so bila organizirana razna izobraževanja, delavnice, zanimive strokovne ekskurzije, deluje redno obveščanje.

Tako bo tudi letos, ko se pričakuje več lokalnih sejmov, kjer bo možna udeležba in predstavitev ekoloških kmetij. Načrtovan je nakup vzorčnih modelov raznih pripomočkov, ki bi bili namenjeni za izposojajo članom, tako kot je že dolga leta praksa z okopalnikom Glaser. Pripravljamo pa se že tudi na 25. obletnico delovanja društva, ki bo naslednje leto. Predsednik je izpostavil zelo dobro sodelovanje združenja s kmetijsko

svetovalno službo. Na njihovo pomoč računamo tudi pri pridobivanju novih članov.

Sledile so redne volitve, kjer smo ponovno za predsednika izvolili Janeza Ocepka, ki to funkcijo odlično in vestno opravlja že od samega začetka. Prav tako je bil še en mandat zaupan zdajšnjemu upravnemu in nadzornemu odboru.

Od predstavnikov občin so se nekateri opravičili za odsotnost. Edini gost, ki se je vabilu odzval in se udeležil občnega zbora, je bil Ivan Vidic, podžupan Občine Moravče. Pohvalil je naše delo in nam zaželel uspešno še naprej. Pisno je besede vzpodbude in pohvale poslala tudi lukovška županja, mag. Olga Vrankar, ki je vseskozi velika podpornica ekoloških kmetov.

Sledila je še pogostitev kot pritiče takemu dogodku ter druženje v prijetnem vzdušju ter sproščenem klepetu.

V naše domove priteka dobra in zdrava pitna voda

BESEDILO in GRAFIČNI PRIKAZI: JAVNO KOMUNALNO PODJETJE PRODNIK

Varna in zanesljiva oskrba s pitno vodo je ena najpomembnejših dobrin za normalno življenje ljudi, zagotavljanje nemotene in kakovostne vodooskrbe pa z vidika odgovornosti do uporabnikov ena najzahtevnejših dejavnosti.

Pitna voda, ki se distribuira v javno vodovodno omrežje, je zato izpostavljena strogemu nadzoru. Iz letnega poročila o kakovosti pitne vode iz vodovodov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Prodnik za leto 2022 je razvidno, da prebivalci občin Domžale, Mengeš, Trzin, Lukovica in Moravče pijemo dobro in zdravstveno ustrezno pitno vodo.

Pitna voda je strogo nadzorovana

Da je voda ustrezna, skrbita kar dva nadzora, in sicer notranji, ki ga izvaja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano – NLZOH, Kranj ter državni monitoring. V sklopu notranjega nadzora se izvajajo redni odvzemi vzorcev pitne vode za laboratorijske preiskave. Številovzorcev in obseg posameznih mikrobioloških

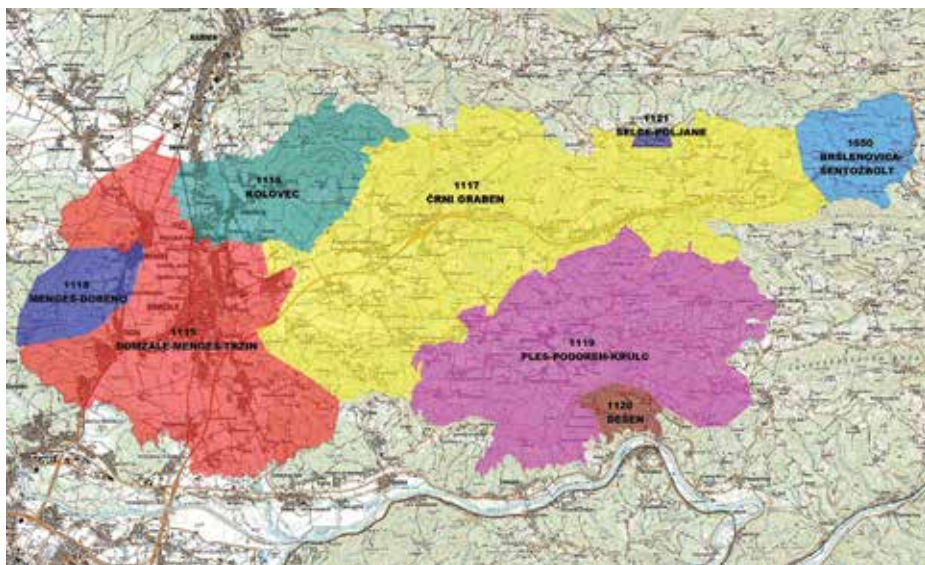
preiskav in fizikalno-kemijskih analiz je določen v letnem načrtu odvzema vzorcev pitne vode, ki ga izvaja NLZOH. Vsakodnevni nadzor pitne vode skrbno prilagajamo trenutnim razmeram na vodovodnem sistemu in ugotovitvam državnega monitoringa vode ter drugim informacijam, ki jih dobimo od uporabnikov ali pooblaščenih ustanov. Izven letnega načrta izvajamo tudi nadzor, ki ga zahtevajo določene okoliščine pri uporabnikih in nadzor po interventnih delih na vodovodnem omrežju.

Nadzorovani parametri so skladni s Pravilnikom o pitni vodi

Pri ocenjevanju skladnosti pitne vode upoštevamo določene mikrobiološke in kemijske parametre. Spre-

Ijamo tudi indikatorske parametre, katerih mejne vrednosti niso določene na osnovi neposredne nevarnosti za zdravje, saj imajo le opozorilno vlogo. Če so njihove vrednosti povišane, preverimo vzroke in prisotnost drugih onesnaževal. Med indikatorske parametre zato spadajo mikrobiološki in tudi fizikalno-kemijski parametri, kot so denimo barva, električna prevodnost in vrednost pH vode.

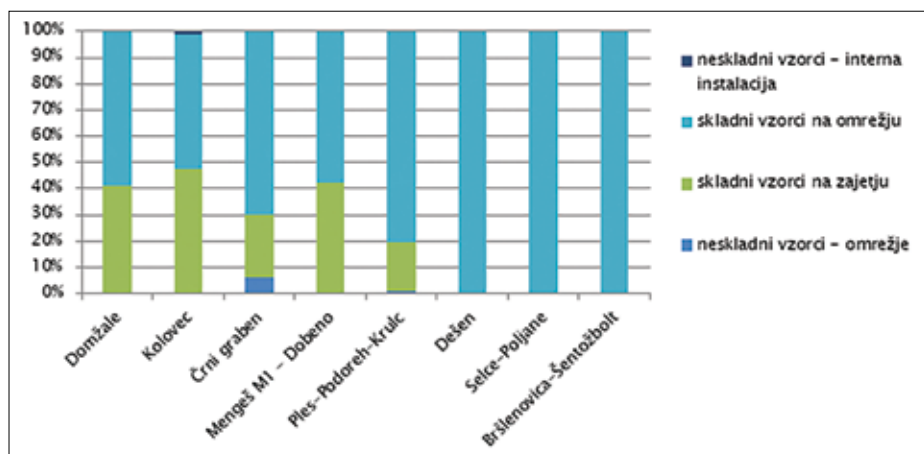
Z mikrobiološkimi preizkušnji pitne vode se ugotavlja prisotnost zdravju nevarnih (patogenih) organizmov, ki bi lahko povzročili akutna obolenja, zato je le-teh več v primerjavi s fizikalno-kemijskimi. To pomeni, da v pitni vodi ne sme biti mikroorganizmov fekalnega izvora. Rezultati mikrobioloških preizkušanj so največkrat indikatorski, rezultati kemičnih preizkušanj pa nam povedo, ali so v pitni vodi prisotne snovi naravnega (kalcijeve in magnezijeve soli) ali antropogene izvora (nitrati) ter v kolikšnih koncentracijah.

Osem oskrbovalnih območij, ki so določeni glede na geografsko lego. Prebivalci na teh območjih se oskrbujejo s čisto pitno vodo iz vodnih virov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Prodnik.

Rezultati analiz v okviru notranjega nadzora so ustrezni

Mikrobiološke preiskave: za zagotavljanje skladnosti s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) se pitna voda pred distribucijo v vodovodne sisteme tretira s klorovim preparatom na sistemih Ples-Podoreh-Krulc, Selce-Poljane in Bršlenovica-Šentožbolt. Na sistemih Domžale-Mengeš-Trzin in Kolovec se voda večinoma ne tretira – preventivno

Od 347 vzorcev na omrežju je bilo 7 vzorcev neskladnih s Pravilnikom o pitni vodi, ki pa niso predstavljali tveganja za zdravje ljudi. V 1 primeru je do neskladnosti prišlo zaradi stanja na interni instalaciji.

se dezinfekcija s klorovim preparatom izvaja le v obdobju visokih zunanjih temperatur.

V okviru notranjega nadzora so določena stalna odvzemna mesta, ki omogočajo celovit nadzor pitne vode na posameznih delih vodovodnega omrežja. Za mikrobiološke preiskave je bilo v letu 2022 na omrežju in zajetjih odvzetih in laboratorijsko preiskanih 528 vzorcev pitne vode: 232 na vodooskrbnem sistemu Domžale-Mengeš-Trzin, 77 na Kolovcu, 87 v Črnem grabnu, 22 na sistemu Mengeš M1-Dobeno, 95 na sistemu Ples-Podoreh-Krulc, 7 v Dešnu, 6 na sistemu Selce-Poljane in 7 na sistemu Bršlenovica-Šentožbolt.

V letu 2022 je bilo od 347 vzorcev, odvzetih na omrežju, 7 vzorcev neskladnih s Pravilnikom o pitni vodi, od tega 1 na interni instalaciji. Na vodovodnem sistemu Domžale-Mengeš-Trzin je bil neskladen 1 vzorec, na sistemu Kolovec je bil neskladen 1 vzorec (na interni instalaciji), na sistemu Mengeš M1-Dobeno ni bilo neskladnih vzorcev, na sistemu Ples-Podoreh-Krulc je bil neskladen 1 vzorec, na sistemih Dešen, Selce-Poljane in Bršlenovica-Šentožbolt ni bilo neskladnih vzorcev, na sistemu Črni graben pa je bilo neskladnih 5 vzorcev. V vseh primerih so bili glede na vzrok neskladnosti izvedeni ustrezni sanacijski ukrepi in ponovno vzorčenje, ki so dokazali ustreznost vzorčene vode. Pri tem je treba poudariti, da v nobenem primeru neskladnost vzorca ni pomenila tveganja za zdravje ljudi.

Pri enem neskladnem mikrobiološkem vzorcu v sklopu notranjega nadzora je prišlo do neskladnosti zaradi slabe interne vodovodne instalacije, za katero so odgovorni uporabniki sami. Zato želimo uporabnike opozoriti, da je za varno oskrbo s pitno vodo pomembno tudi, da redno in ustrezno skrbijo za svoje interne vodovodne napeljave.

Fizikalno-kemijske analize:

V okviru notranjega nadzora je bilo skupno odvzetih in laboratorijsko preiskanih 111 vzorcev pitne vode za fizikalno-kemijske analize: 77 vzorcev na vodovodnem sistemu Domžale-Mengeš-Trzin, 5 vzorcev na sistemu Kolovec, 5 v Črnem grabnu, 2 na sistemu Mengeš M1-Dobeno, 12 na sistemu Ples-Podoreh-Krulc, 1 na sistemu

v Dešnu, 1 na sistemu Selce-Poljane ter 8 na sistemu Bršlenovica-Šentožbolt. Izmed vseh odvzetih vzorcev sta bila dva vzorca neskladna s Pravilnikom o pitni vodi. V tem primeru je bilo vzorčenje takoj ponovljeno in razširjeno. Rezultati so pokazali skladnost ciljanega parametra s pravilnikom.

Skupaj poskrbimo, da bo iz naših pip še dolgo tekla čista pitna voda.

Rezultati notranjega nadzora pitne vode kažejo, da je voda, ki priteče iz pip, zdravstveno ustrezna in varna za uporabo. Ključnega pomena za varno oskrbo s pitno vodo je skrbno načrtovanje in izvajanje nadzora pitne vode, pravočasno prepoznavanje možnih nevarnosti, ki lahko ogrozijo varnost oskrbe s pitno vodo ter redno vzdrževanje objektov in naprav na javnem vodovodnem sistemu. Uporabniki pa morajo poskrbeti za ustrezno hišno vodovodno omrežje, saj je kakovost vode, ki priteče iz pipe, odvisna tudi od stanja interne vodovodne napeljave. Vsi skupaj moramo z odgovornim odnosom do okolja varovati in ohranjati vire dragocene pitne vode.

Celotno poročilo o kakovosti pitne vode za leto 2022 je objavljeno na spletni strani <https://prodnik.si/oskrba-s-pitno-vodo/vodni-viri-kakovost-vode>.

Smo majhno ambiciozno podjetje, ki izdeluje različne strojne dele ter razvija nove stroje.

Za redno ali občasno delo zaposlimo delavca ali delavko za samostojno delo na CNC obdelovalnem centru in na CNC stružnici.

Prijavo pošljite na: info@komastroji.si ali na naslov: **KO-MA stroji d.o.o., Negastrn 8, 1251 Moravče**

KO-MA STROJI

Različni pogledi na vojno v Ukrajini

BESEDILO: JANEZ GREGORIČ, FOTOGRAFIJA: ARHIV OZVVS DOMŽALE

Veterani iz Domžal smo 7. marca v knjižnici Domžale organizirali pogovor na temo varnostna situacija v svetu in različni pogledi na vojno v Ukrajini. K pogovoru smo povabili dr. Uroša Lipuščka, publicista, novinarja in nekdanjega dopisnika RTV Slovenija in general majorja Dobrana Božiča, vojaškega svetovalca ministra za obrambo.

Dr. Uroš Lipušček, eden izmed podpisnikov deklaracije za mir v Ukrajini, iz katere je razviden poziv, naj takoj prenehamo z oboroževanjem Ukrajine in s tem zaustavimo morijo v vzhodni Evropi, je poudaril nujnost tega ukrepa. Obsodba same agresije Rusije na Ukrajino, pa je dokaj medla. Po drugi strani se glavni vzroki agresije skrivajo v delovanju ZDA v okviru severno-atlantske povezave NATO, ki je prelomila obljubo o neširjenju na meje z Rusijo. Zanimivo, da večina svetovnih držav, vključno s Kitajsko gleda na situacijo v Ukrajini dokaj neprizadeto, kajti to se dogaja v Evropi. Kitajska pa ima nedvomno podoben interes v primeru neposlušnega Tajvana, zato tudi po ravnokar končanem kongresu kitajske partije, bistveno povečujejo vojaški proračun in področje znanosti.

Ukrajina je že skoraj v celoti uničena, preko deset milijonov ljudi je razseljenih po svetu in ta vojna ne pelje nikamor. Putin se nikakor ne bo umaknil sam, nastati bo moral nekakšen kompromis, kajti, če bi Rusiji grozil propad države, je velika nevarnost uporabe jedrskega orožja. Rusija pa kljub sankcijam zahoda še vedno ni na kolenih in preko tretjih držav prvič dosega celo presežek v mednarodni trgovini. V svetu ni več vplivnih državnikov, so le politiki z omejenimi mandati in je pretežna večina v službi kapitala.

Generalmajor Božič, pa je poudaril podporo Ukrajincem zveze NATO in celotne Evropske skupnosti, kajti, če ne oskrbimo napadenih Ukrajincev z orožjem in ostalo oborožitvijo, jo Rusi lahko popolnoma uničijo. Že s priključitvijo Krima je nastal sporazum v Minsku, ki je Ukrajini zagotavljal nedotakljivost njenih meja in ustrezno ureditev ruskih manjšin, ki ni bil spoštovan v celoti. Zavezništvo; ZDA, EU, Velika Britanija, Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Japonska bo nedvomno podpiralo Ukrajince v boju proti agresorju do konca, kajti napad Rusije na suvereno državo je popolnoma nedopusten in tega se ne sme dopustiti, ker tu gre tudi za osnovno kršenje človekovih pravic in mednarodnega prava.

Vojne v Ukrajini nismo končali, razčlenili pa smo določene poglede nanjo. Dokler se svetovne velesile ne bodo toliko spoštovale med seboj, da se bodo začele pogovarjati, verjetno se to še ne bo zgodilo v bližnji prihodnosti, se spopad ne bo končal.. Upamo, da bo v bližnji prihodnosti nastalo močno svetovno gibanje za mir.

Udeleženci pogovora od leve proti desni: Dobran Božič, dr. Uroš Lipušček in voditelj Janez Gregorič

Prvomajska druženja v Veliki vasi

BESEDILO: VOJKA REBOLJ, FOTO.: VOJKA REBOLJ in MIHA LAVRIČ

Veliki vasi so gasilci in gasilke tudi iniciatorji razgibanega družabnega življenja.

Dolga leta so na Ledenišču – Športni park v Veliki vasi – na predvečer prvega maja zagoreli kresovi. Tudi letos je zagorelo, tokrat dva kresova v malem. Zagorela sta kar v velikih posodah. Toplota se je širila daleč naokoli. Klopi okrog prvega ognja so se hitro napolnile. Okrog drugega so se postavili mladi. Ti so rajši stali, da se jih je lahko ob ognju zbralo več. Na vogalu »kresa« so se pekle dobrote na žaru tekoče pa so se dolile pod šotorom stran od ognjev. Čeprav večer ni bil hladen, sta toplota in svetloba ognja dala neko posebno vzdušje, pač prvomajsko. Čisto najmlajši pa so svojo energijo uporabili za razne igre na travnatem igrišču. Vsekakor se ne enim ne drugim ni mudilo domov. Kresova v malem pa sta bila tudi vsem všeč, še toliko bolj, ker nista pogasila, dokler so ju rabili za veselo druženje.

Zgodaj zjutraj so pripravili prvomajsko budnico kot že vrsto let. Ob 6. uri so »napregli« traktor, nanj so obesili obvezno državno zastavo in kar je še bilo potrebno za predvajanje pesmi, večino partizanskih. Iz Velike vas jih je »budnica« peljala preko Zaloga, Prekra, Hriba na Sveti Miklavž, kjer jih je čakala malica. Čeprav se potem budnica časovno ni več potrebovala, so jo bili na povratku iz Miklavža tudi v Dešnu in Prekru veseli, nekako je to delček praznovanja. Na vsej poti, tja in nazaj, so budničarje ustavljali in jim dali kaj za popotnico, da bodo drugo leto spet budili za prvi maj.

Telovadke na delovni akciji

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Telovadke smo se že tretje leto udeležile čistilne akcije ob dnevu Zemlje. Letos smo se v petek, 21. aprila, lotile čiščenja parkirišča za avtobusno postajo, otroškega igrišča in ureditve cvetličnih gredic v parku.

Po jutranji telovadbi 1000 gibov smo zavihale rokave in se lotile dela. Delale smo v dveh skupinah. S cvetličnih gredic smo odstranile plevel, s parkirišča pometle pesek in mivko, oplele nasad ob otroškem igrišču in pometle otroško igrišče.

O svoji nameri smo obvestile Občino Moravče, zato sta nam Andrej in Pero prinesla vreče, rokavice in nekaj orodja. Naše delo si je prišel pogledat tudi župan dr. Milan Balažič in se nam pridružil pri malici, ki jo je prispevala Občina ter pohvalil naša prizadevanja za lepšo Moravško dolino.

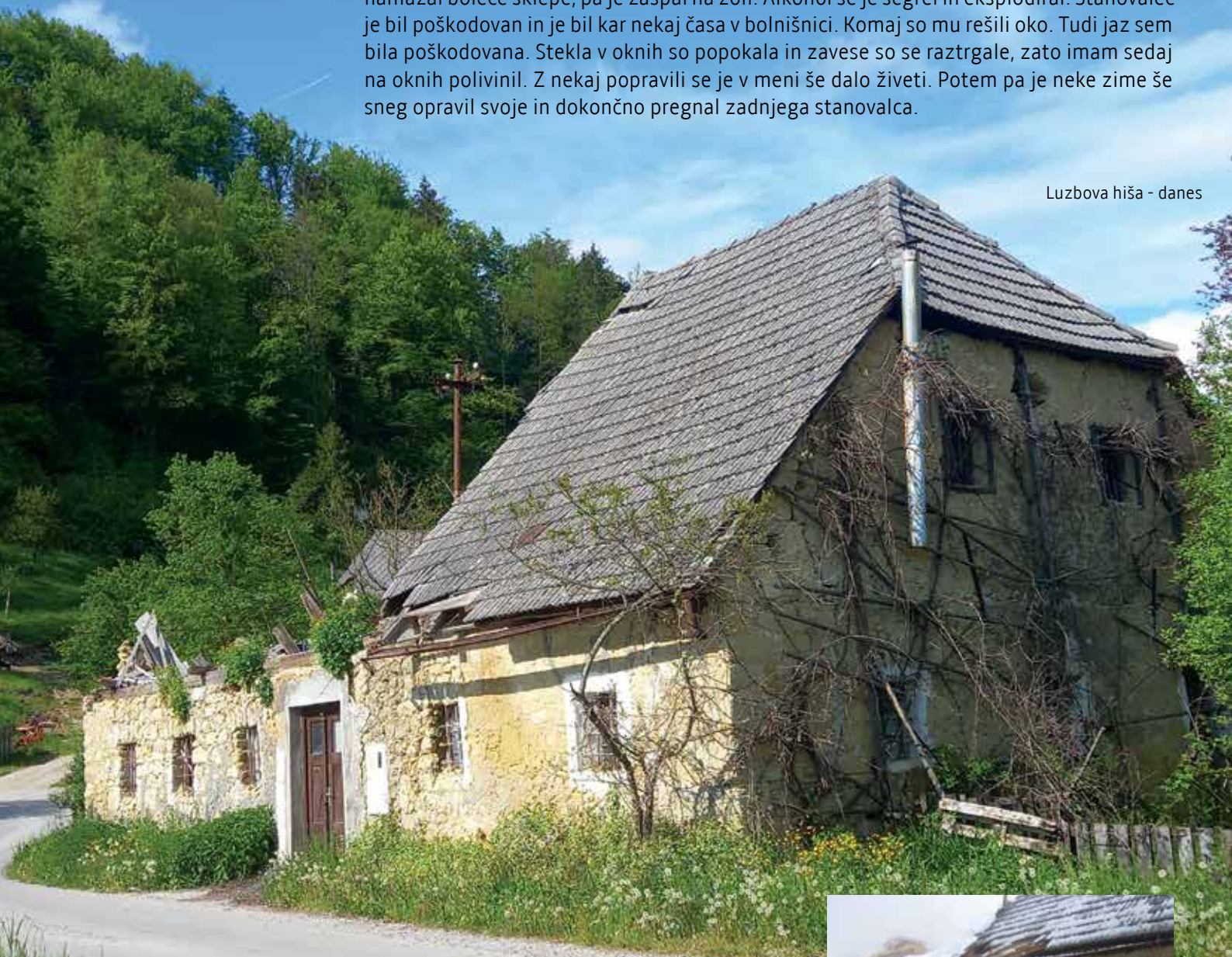
Sprehod skozi park sedaj lepšajo urejene gredice s cvetlicami živahnih barv, čisto parkirišče in otroško igrišče.

Nema pripovedovalka

»Sem kamnita stara hiša. Luzbova po domače. Z majhnimi okni in železnimi križi na njih. Stojim ob scesti, ki se vije skozi vas. Pred leti je sneg poškodoval polovico moje strehe; ostrešje je namreč klonilo pod njegovo težo. Tako sedaj samevam, pogreznjena sama vase. Znotraj mojih zidov že nekaj let ni slišati človeške govorice, ni čutiti človeških korakov. Na vrata so napisali, da nisem več primerna za bivanje. Samo ždim in vdano čakam. Sedaj so miši moji gostje, veter pa se pogosto podi iz prostora v prostor, kot da koga išče ...

Dva dogodka sta pripeljala do mojega propada in odhoda zadnjega stanovalca. Prvi se je zgodil po nesreči. Stanovalec, najemnik, je na štedilniku grel cvet – alkohol, da bi si namazal boleče sklepe, pa je zaspal na zofi. Alkohol se je segrel in eksplodiral. Stanovalec je bil poškodovan in je bil kar nekaj časa v bolnišnici. Komaj so mu rešili oko. Tudi jaz sem bila poškodovana. Stekla v oknih so popokala in zavese so se raztrgale, zato imam sedaj na oknih polivinil. Z nekaj popravili se je v meni še dalo živeti. Potem pa je neke zime še sneg opravil svoje in dokončno pregnal zadnjega stanovalca.

Luzbova hiša - danes

Luzbova hiša - nekoč

Luzbova hiša - ob vdoru strehe

Prav nič mi ni všeč, da mimoidoči gledajo v mojo notranjost. K sreči se vidi le v vežo, hodnik in na vrata na drugem koncu. Na žeblju visi modra delovna halja. Po veži so razmetane zračnice koles, ostanki grabelj, gajb, posod beleža in zidarskih pripomočkov, desk, ometa. V kotu ždi hladilnik in na njem polomljen zložljiv dežnik ... Stopnice so posute z ometom, tu in tam leži kakšna strešna opeka. Vidi se nebo. Na zunaj sem še nekako ohranjena. Na nekdanje lepše čase spominjajo beli okenski okvirji in vhodna vrata z izrezljanimi vzorci.

Nekoč sem bila lepa hiša, ne le hiša, bila sem dom. Črna kuhinja, klet, hiša, kamra, štibelec, velika veža in stopnice, ki so vodile na podstrešje. V črni kuhinji je gospodinja v kotlu kuhala za prašiče, iz peči je dišalo po skromnih, a slastnih jedeh, ki so se tod kuhale za številna lačna usta. Pod stropom je omamno dišalo, saj so na lesenih palicah visele klobase. Pod pečjo je bila odprtina, v katero so vsipali pepel iz peči. Enkrat letno so to odprtino očistili in pepel razvozili po njivah za gnojilo. Vse so znali koristno uporabiti. Ob dobri letini je bilo v hiši veselje, saj je bila klet polna pridelkov, iz lesenih sodov je tekel jabolčnik, s katerim so si gasili žejo.

Kamra in štibelec sta vabila družinske člane k počitku. Osrednji prostor, srce kmečkega doma, je bila »hiša« z nepogrešljivo lončeno pečjo, z mizo – mentrgo, v kateri je gospodinja mesila kruh; včasih je v njej spal kakšen otrok. Okoli obeh so bile klopi. O, koliko ljudi je sedelo na njih ali ležalo na peči! Na njej je vsako noč spal gospodar, ki je zjutraj ob rob peči pospravil odejo in vse, na čemer je spal. Vedno je imel ob sebi jabolka, saj jih je imel shranjena v ovsenih plevah in so zdržala do pomladi. Nasproti peči je v zidni omarici vedno stal liter domačega slivovega ali figovega žganja. In zraven majhen kozarček. O, kako dolgo je že od takrat, ko je zadnja gospodarica postregla prišleku šilce domačega! Ali pa, ko so odnesli s podstrešja iz kašč zadnje žito v mlin.

Ne vem, koliko sem stara. Vem pa, da sem pomenila varno zavetje številnim rodovom. Rojstva in smrti. Sreča in nesreča. Veselje in žalost. Smeh in jok. Jokali so otroci, pa tudi odrasli, ko jim je poginila kakšna žival ali se je komu kaj hujšega zgodilo. Vsi so bili name zelo navezani in so radi prihajali v moje zavetje, prebivali znotraj mojih zidov, dokler so bili varni in trdni, se vračali samo na obisk ali za dlje časa, ko so po dolgih letih vojaščine spet prišli domov. Prihod gospodarja, avstro-ogrškega vojaka, po prvi svetovni vojni, ki je po sedmih letih prišel domov za stalno, je bil res velik dogodek. Kakšna sreča, da se je vrnil živ in zdrav, zanj in za vse ostale! In s kakšnim veseljem so ga pričakali ostareli starši in žena z devetimi otroki! Naslednje leto je prijokal na svet še deseti otrok.

BESEDILO IN FOTOGRAFIJE: MIRA SMRKOLJ

Med drugo svetovno vojno so v hišo prihajali partizani, v mojih prostorih je bila tudi partijska šola. Kar trije domači so bili v partizanih. Najhuje je bilo, ko so prišli Nemci in izselili vse, ki so bili doma. Odpeljali so jih v taborišče v Nemčijo. Mene so zapečatili, še prej pa vse pobrali in odpeljali. Nekaj časa ni bilo nikogar. Potem se je vselil eden od domačih, ki ga ob selitvi ni bilo doma. Dobil je dovoljenje, da lahko prebiva v hiši in kmetuje. Uradno je prevzel kmetijo. Ko so prišli drugi domači iz taborišča in je oče želel kmetijo spet prepisati nase, je nastal problem. K sreči se je sin poročil, odselil in kmetijo je spet dobil oče.

Po vojni je eden od sinov, najmlajši, odprl čevljarstvo delavnico z dvema pomočnikoma in hiša – dnevna soba je postala jedilnica, bivalni prostor, delavnica in spalnica. Miza je morala biti vedno prosta. Šivali so na posebni mizi ob peči. A tako je bilo slabo leto dni, potem se je čevljar preselil v svojo novo hišo.

Vedno so dobro skrbeli zame. Pred veliko nočjo so vse prostore prebelili z apnom. Kadar je bilo potrebno, so zamenjali slamo na strehi, da dež ni močil podstrešja, ob sobotah so ženske zribale podnice. Ribale so z zvitim srobotom, ne s krtačo. Z vodo, ki so jo ženske nosile v škafo na glavi iz studenca. Ko so menjavali ali obnavljali deske v hiši na tleh, so dali pod deske ovsena pleva. To je bila odlična izolacija, deske so se ohranile leta in leta, tla so bila popolnoma ravna in deske lepe, ko so bile zribane.

Doživela sem tudi več potresov. Domači so zato, da bi me obvarovali, deset let po drugi vojni namestili okoli hiše železne vezi. Streha je bila pokrita s slamo vse do začetka šestdesetih, ko so jo zamenjali z opeko. To je bil velik dogodek za vse! Slamo s strehe je vzel eden od sosedov za krmo živini, saj je bilo tisto leto sušno in ni bilo veliko sena. Zvečer so si domači svetili s petrolejko, v hlevu pa z lanterno. Hodili pa so kmalu spat, saj so zgodaj vstajali. Oken niso zakrivali, da so videli in bolje slišali, če je šel kdo mimo hiše. Ob petih zjutraj so bili že na njivi.

Naslednji rod je vame napeljal elektriko. To je bil pa res pravi čudež! Nudila sem prenočišče številnim ljudem. Že domačih je bilo veliko, saj se je rodilo eni generaciji po deset otrok. Živeli so skupaj s starimi starši ... Fantje so spali v hiši toliko časa, dokler so bili dečki, potem so spali zunaj, na podu oz. zgoraj pod slemenom skednja. Dekleta so spala v hiši. Pri nas se je veliko pelo. Vsi moški so bili odlični pevci. Velikokrat so stali na mojem pragu ali na našem dvorišču. Prepevali so, da se je slišalo daleč naokoli. In je prijetno božalo tudi moja zidovja.

Po odhodu vseh je z menoj ostala le neporočena Minka. Ta je gospodarila do svoje smrti. Nekaj časa po njenim odhodu sem bila popolnoma sama. Žalostno, če ni nikogar, ki bi ti delal družbo. Potem je prišla mlada družina in rodila sta se še dva otroka. Spet je bilo veliko veselja. Za nekaj časa so se vselili tudi neki sorodniki takratne stanovalke s Hrvaške, ker je bila tam vojna. Žal se je družina razšla in z menoj je ostal zadnji stanovalec do tega zame, žal, usodnega snega.

Ta neizprosni čas! Mogoče mi bo že prihajajoča zima podrla še drugi del ostrešja in me bodo dokončno porušili. A za zdaj še kljubujem zobu časa in pestujem svoje spomine. Za nekatere pa sem še vedno zanimiva, saj me večkrat fotografirajo ali napišejo celo zgodbo o meni.«

Deset let pletarske šole Iztoka Urbanije Besedilo in fotografije: Bojana Dorič

Dan za dnem preišljeval sem,
pa sem rekel si tako,
ni še pesmi o košarah,
Iztok, daj napiši jo.
Tu napotke tistim dajem,
ki jih radi pletli bi,
saj največ je tisto vredno,
kdor jo sebi naredi.

Stojke, palčniki in vitre,
pa ročaj, leseno dno,
to so vsi sestavni deli,
ki jih potrebujemo.
Les za vitre in za stojke
kostanj, leska, vrba je
in še hrast, liguster, breza,
pa že plesti se začne.

Ref:
Ko pomlad nam pride v goste,
ko obišče nas jesen,
takrat les je ravno pravšnji,
za košare, koš pleten.
Raznorazne si oblike,
človek plesti zaželi,
le poskusi, pa boš videl,
da jo spleteš tudi ti.

Sto pesmijo se je začela razstava pletarskih izdelkov tečajnikov pletarske šole Iztoka Urbanija. Pesem je že pred leti na željo Iztoka napisal Bernard Miklavc, na prireditvi pa jo je ob spremljavi kitare zapel Erik Šnajder.

V uvodnem programu je Vedrana prebrala zgodbo z naslovom Pletarka. Iztok se poleg s pletarstvom ukvarja tudi z zbiranjem ljudskega gradiva. Prebrana zgodba je govorila o njegovi mami Ani, ki ga je naučila prvih osnov pletarstva.

Iztokova šola pletarstva letos praznuje 10 let, zato je bila razstava v soboto, 1. aprila 2023, še bolj slovesna kot običajno. Razstava je potekala v brunarici Društva krajanov Tuštanj na Cegunci, ker so od januarja do konca marca potekali tečaji pletenja. Obiskovalce je prvi nagovoril predsednik Društva krajanov Tuštanj Franci Cerar, ki je pohvalil Iztokovo mentorsko delo in njegovo posredovanje pletarskega znanja številnim tečajnikom. Prav zaradi predanega Iztokovega dela in podobno mislečih, pletarska obrt ne bo zamrla. Še naprej je obljubil pomoč pri izvajanju tečajev in uporabo društvene brunarice.

Mentor šole Iztok Urbanija pa je v svojem nagovoru pohvalil vse tečajnike in njihovo spretnost pri pletenju in izvirnosti. Njegove besede »Saj me ne rabite, saj vse že znate!« sedaj že poznamo, a mu vendar vsakič odgovarjamo, da brez njega, pletarske šole ni. Da si Iztok želi znanje deliti z drugimi, priča tudi izdaja njegovega Delovnega zvezka Pletenje košar in košev iz leta 2020, ki je prvi tovrstni priročnik v Sloveniji.

Podžupan Občine Moravče Ivan Vidic se je v imenu Občine zahvalil za povabilo. Poudaril je pomen pletarske šole za prepoznavnost kraja in občine Moravče v slovenskem prostoru.

Za obiskovalce je bila ob brunarici postavljena velika razstava pletarskih izdelkov, ki so jih naredili tečajniki in mentor Iztok. Iztokove košare so

unikatne, za vse priložnosti, kombinacije različnih materialov in oblik, med katerimi še posebno izstopajo košare v obliki črk. Na razstavi smo si lahko ogledovali košare različnih oblik od kmečkih, do tuštanjske, velikonočne, trebušastih, košev, vpletjenih steklenic in peharjev iz slame in viter. Prav vsak izdelek je bil skrbno in lepo izdelan. Iztok je tečajnikom razdelil potrdila o opravljenih začetnih in nadaljevalnih tečajih, pozabil pa se ni zahvaliti tudi vsem, ki so mu pri izvedbi tečaja pomagali.

Ob koncu uradnega dela srečanja smo še enkrat prisluhnili pletarski pesmi in sklenili, da bo to naša himna in jo bomo drugo leto znali zapeti vsi tečajniki. Sledila je pogostitev. Sladke dobrote so napekli tečajniki, sendviče je prispevalo Društvo krajanov Tuštanj, za pijačo in veliko torto ob jubileju, deseti obletnici pletarske šole, pa je poskrbel Iztok.

O kakovosti naših voda

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: MIJA BOKAL, LAS Srce Slovenije

Projekt Mreža vodnih poti Kamniško-Savinjskih Alp, s katerim smo želeli opozoriti domačine na vodno bogastvo, ki se nahaja okrog nas, in jih spodbuditi, da bi ga cenili in ohranili za svoje potomce, se počasi zaključuje. Veseli smo, da nam je uspelo med lokalnimi prebivalci zbuditi zanimanje za vodne vire.

Na širšem območju Kamniško-Savinjskih Alp in tudi na območju LAS Srce Slovenije smo v zadnjih dveh letih popisali številne naravne izvire pitne vode. Skupaj s strokovnjaki iz Jamarskega kluba Kamnik smo precej vodnih izvirov na območju Srca Slovenije tudi podrobneje analizirali. Lani v avgustu na vrhuncu suše in poletne vročine, ko se še posebej hitro pokaže onesnaženost vode, smo vzeli vzorce in opravili fizikalno kemijske in mikrobiološke raziskave.

V vsaki od občin LAS Srce Slovenije smo vzeli do tri vzorce vode, skupaj 15, v Kamniško-Savinjskih Alpah pa je bilo skupaj analiziranih še dodatnih 50 vzorcev naravne pitne vode. Zanimali so nas zlasti tisti naravni viri pitne vode, ki so urejeni, dostopni in v uporabi, tako med domačini kot pohodniki. Izkazalo se je, da je več kot polovica vodnih izvirov primernih za uživanje, res pa je, da bi morali za bolj zanesljivo in celovito sliko vzorce vode jemati večkrat zapored in v različnih vremenskih situacijah, saj vse to vpliva na kakovost naravne vode. Žal v nekaj izvirovih, ki so imeli velik potencial, zaradi velike suše ni bilo vode. Rezultati vzorčenja vode so objavljeni na spletni strani **www.las-srce Slovenije.si**.

Vodne izvire Srca Slovenije, ki so se izkazali kot najbolj kakovostni, lahko tudi sami obiščete, saj se nahajajo na lepih lokacijah, primernih za obisk. Povezali smo jih v **Mrežo vodnih poti Srca Slovenije**, ki sega od Kamnika pa do Dola, Litije in Šmartnega pri Litiji in na drugi strani do Lukovice in Moravč.

Na območju Kamniško-Savinjskih Alp smo skupaj s partnerji z Gorenjske, Zgornje Savinjske doline in Železne Kaple naredili še korak naprej in zasnovali daljinsko pohodniško krožno pot, dolgo 190 kilometrov, ki poleg vodnih izvirov, slapov, rek in jezer povezuje še druge naravne in kulturne znamenitosti na območju Kamniško-Savinjskih Alp. Trasa daljinske pohodniške poti je skupaj z opisi naložena v mobilno pohodniško aplikacijo maPZS, ki si jo lahko brezplačno prenesete na svoj telefon s spletne strani **mapzs.pzs.si**.

Projekt Mreža vodnih poti Kamniško-Savinjskih Alp preko LAS Srce Slovenije sofinancirata Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Republika Slovenija iz Programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020.

Kresovanje v družbi prijaznih ljudi

Kres z dveh bregov

BESEDILO: ALBINA MOČILNIKAR

FOTOGRAFIJE: ALBINA MOČILNIKAR, MARJAN CAPUDER

Da so naši »Fantje z dveh bregov« polni domislic, energije in vedno dobre volje, so domačini dveh bregov že navajeni. Na predvečer prvega maja so ponovno pokazali, kako odlični so tudi v organizaciji.

Fantje so bili v polni akciji že v zgodnjih dopoldanskih urah. Da tekem popoldneva iz kotla omamno diši po golažu, ni kar tako. 20 kg čebule se z lahkoto olupí in seklja le, ko je poleg dobra družba in dobra volja. 18 kg mesa, prava mešanica začimb in večurno vzdrževanje ognja in mešanje golaža pa je recept, da je na stičišču obeh bregov (med vasjo Soteska in Serjuče) omamno dišalo že popoldan. Zaradi pomankanja pekovskih veščin se peke peciva niso lotili, na kar so svoje goste fantje opozorili že vnaprej, so pa k peki povabili gospodinje, ki so poskrbele za bogato obložene mize. Ni manjkalo potic, krofov, peciva in piškotov. Zagotovo ta noč ni bila noč za dieto, z luno ali brez nje.

Medtem ko je ogenj, ki je malo pred 21. uro razsvetlil okolico, navduševal otroke, ki so veselo poplesavali okoli njega in lovili iskrice, je iz zvočnikov zvenela slovenska glasba, ki so jo izvajali »Fantje z dveh bregov«. Tokrat z gosti z Dolenjske in triom harmonik. Priložnosti za zdravice je bilo polno, od rojstnih dni in rojstva novega sovaščana Urbana.

Prijetni klepeti in kramljanja, za katere običajno nimamo časa in pogosto tudi ne priložnosti, povezujejo ljudi in ohranjajo povezanost. Tudi tokratno kresovanje, druženje ob velikem vaškem ognjišču, v soju plamenov, ki so švigali visoko v zvezdno nebo, je okrepilo povezanost vasi z dveh bregov. S strani vseh udeležencev zahvala in pohvala organizatorjem in njihovi ekipi.

Rokodelski kotiček

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTOGRAFIJE: SEAD ČURAK

Marca so se rokodelke in rokodelci pripravljali na veliko noč. Na skupnih delavnicah in doma so izdelovali piščančke, ptičke, zajčke, pirhe v različnih tehnikah, s katerimi so okrasili svoje domove.

Turistično društvo Zgornja Kungota že več kot trideset let pripravlja razstavo pirhov s širšega območja Štajerske. Na njihovo povabilo smo letos sodelovali na Razstavi velikonočnih pirhov, ki je bila postavljena na ogled v kulturnem domu Zgornja Kungota od 7. do 10. aprila 2023. Rokodelci Moravske doline smo se predstavili z izdelavo pirhov, v več kot deset različnih tehnikah.

Na razstavnih mizah smo videli različne pirhe in okraske, ki so jih naredili od najmlajših do najstarejših. Razstava je bila živo pisana in kar težko se je bilo odločiti kateri je najboljši. S ponosom pa lahko povemo, da so si obiskovalci z velikim zanimanjem in občudovanjem ogledovali pirhe naših rokodelcev.

TURISTIČNO DRUŠTVO GRADIŠČE PRI LUKOVICI

Vabljeni na

SKOK (STARODOBNIŠKI KLEPET OB KAVI) V DRUŽBI TRAKTORJEV STARODOBNIKOV.

Druženje bo v soboto, **17. junija 2023**, od 11. ure dalje. Lokacija druženja je idilični prostor v samem osrčju Slovenije ob Gradiškem jezeru. Za vse zainteresirane je predvidena promocijska vožnja poblížnji okolici.

Dodatne informacije: bostjan.godec@kis.si (031 283 832), viktor.jejcic@kis.si (041 220 656) in jo.dular@gmail.com (041 619 970).

Društvo kmetijske tehnike Slovenije, Sekcija ljubiteljev stare kmetijske tehnike in Turistično društvo Gradišče pri Lukovici

DRUŠTVO KMETIJSKE TEHNIKE SLOVENIJE

Hacquetova 17, 1000 Ljubljana
tel.: 01-2805-262, fax.: 01-2805-255, E-mail: info@dkts.si

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI MORAVČE - S SRCEM NA POTI

Občina Moravče je vključena v vseslovenski humanitarni projekt za mobilnost starejših PROSTOFER, s katerim se izvajajo brezplačni prevozi starejših občanov.

Komu je namenjen Prostofer?

Brezplačni prevozi so namenjeni vsem tistim starejšim, ki:

- ne vozijo sami,
- nimajo sorodnikov, ki bi imeli prosti čas takrat, ko potrebujejo prevoz,
- imajo nižje mesečne dohodke,
- imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

Brezplačni prevozi starejšim omogočajo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe (npr. v zdravstveni dom, bolnišnice), javnih ustanov (občine, upravne enote), trgovinskih centrov ipd.

Kaj je potrebno storiti, če se želite dogovoriti za brezplačni prevoz?

Uporabnik, ki potrebuje brezplačni prevoz, naredi naslednje:

1. Pokliče na **brezplačno številko 080 10 10**.
2. V komunikacijskem centru zabeleži njegove podatke in lokacijo prevoza. Klicni center nato obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz.
3. Vozilo zagotovi OBČINA MORAVČE, poskrbljeno je tudi za zavarovanje tako voznika kot sopotnikov.
- 4. Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov uporabnikov vsak delovnik med 8. in 18. uro, rezervacijo prevoza pa je potrebno najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.**
5. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

V kolikor bo zaradi poslabšanja epidemioloških razmer prišlo do sprememb pri izvajanju prevozov starejših, vas bomo o tem obveščali preko objav na občinski spletni strani www.moravce.si

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Spomladanska delavnica na prostem v okviru projekta »Učenje za življenje«

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: TJAŠA VEHOVEC, CSD OSV enota Domžale

Na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, enoti Domžale smo v okviru projekta socialnega učenja za otroke organizirali spomladansko delavnico na prostem. K sodelovanju smo povabili študenta Mateja, ki je v svojem prostem času tudi lovec, ribič, gozdar in planinec. Otroci so se spoznavali z opremo, delom ter

posebnostmi teh zanimivih dejavnosti. Dobili so odgovore na najrazličnejša vprašanja ter aktivno reševali in se urili v prepoznavanju in povezovanju živalskih sledi, vrst voda ter drevesnih plodov. Raziskovali smo naravno okolico in obiskali bližnjo lovsko opazovalnico. V času našega druženja smo bili tudi gostje v domu divjih živali, saj smo opazili več srnjadi, ki so se sprehajale ob robu gozda.

Povabilo

Večdesetletna praksa projekta Učenje za življenje kaže, da je družinam z mnogimi izzivi pogosto v veliko pomoč sodelovanje z laičnim sodelavcem CSD, ki ob mentorstvu strokovne delavke CSD, skozi daljše časovno obdobje, kontinuirano (vsaj enkrat tedensko) prihaja v družino in v prvi vrsti pomaga otroku oz. mladostniku s tem, da z njim vzpostavi zaupen odnos ter mu nudi psihosocialno podporo.

Ob tem vabimo k sodelovanju prostovoljce, ki bi si želeli svoj čas nameniti delu in druženju z otroki. Za vse informacije se lahko obrnete na socialno delavko enote Domžale, vodjo projekta Učenje za življenje, Tjašo Vehovec na tel. 01/724-63-74 ali na elektronski naslov: tjasa.vehovec@gov.si.

Učinkovita sanacija plesni na fasadi

NASVET: Sanacija s plesnijo okuženih fasadnih površin:

1. Čiščenje	2. Dezinfekcija	3. Osnovni premaz	4. Barvanje fasade
Visokotlačno pranje in krtačenje površine	ALGICIDE Plus	REVITAL Primer	REVITALCOLOR

Za dodatne informacije pokličite našega tehničnega svetovalca na **080 15 56** ali **obiščite JUB Design Studio**, prodajalno in razstavnico v Dolu pri Ljubljani.

Končno! Zakon o razvoju rokodelstva na pragu sprejetja

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, poslanka Evropskega parlamenta

Državni zbor je opravil prvo od treh obravnav predloga zakona o ohranjanju in razvoju rokodelstva, katerega namen je ohranjanje in razvoj rokodelskih znanj, spretnosti in veščin ter varstvo kulturne dediščine. Da je zakon za naše rokodelce in obrtnike s področja rokodelstva nujno potreben, sem že sama opozarjala pred leti, ko sem bila še poslanka državnega zbora. Zato se je prav na mojo pobudo oblikovala skupina strokovnih sodelavcev z različnih ministrstev, ki je pripravila strokovne podlage za nastanek zakona.

»Ugotavljamo, da je položaj rokodelcev v Sloveniji zelo slab, na statusnem, na zakonodajnem in na socialnem področju. Žal se tudi število rokodelcev v zadnjih letih zelo hitro zmanjšuje, s tem pa tudi usihajo določene rokodelske panoge, ki spadajo med nesnovno kulturno dediščino,« sem leta 2017 dejala v državnem zboru.

V zdajšnje oblikovanje predloga zakona so bili vključeni vsi nosilci podpornega okolja rokodelstva; poleg ministrstva za gospodarstvo še Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), rokodelski centri, Konzorcij rokodelskih centrov Slovenije, Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS) in Slovenski etnografski muzej.

Najnovejši predlog zakona uvaja sistemsko rešitev prenosa rokodelskih znanj, spretnosti in veščin, ki se uresničuje prek zaščite rokodelcev oziroma s podeljevanjem naziva priznani rokodelec ter prek zaščite rokodelskih izdelkov oziroma z njihovim certificiranjem. Za to naj bi skrbeli v OZS.

Rokodelci zakon nestrpno pričakujejo, kajti od tega, da nekdo dela in pridobiva znanja, ki so nenadomestljiva, bi lahko nekateri ljudje tudi živeli, predvsem pa je pomembno prenašati znanje na mlade rodove.

Slovenija ima bogato tradicijo rokodelstva, ki jo je treba ohraniti in spodbujati. Od zakona pričakujem, da bo zagotavljal podporo za naše rokodelce ter s tem prispeval k ohranjanju kulturne dediščine.

Želim si, da bo predvideni zakon na koncu vključeval vse pobude podpornih organizacij, tudi s področja ureditve davčnih spodbud, za katere se zavzemamo v NSi, in da bo na glasovanju v državnem zboru prejel močno podporo vseh političnih strani.

NSi

Vsi, ki radi jih imamo,
nikdar ne umro,
le v spomin se preselijo
in tam naprej živijo!

V spomin

Barbara Rotar

IZ DEŠNA.

31. maja bo minilo pet let, odkar nas je po hudi bolezni zapustila naša mama.
Hvala vsem, ki se je spominjate
in ob njenem grobu prižgete svečke.

Vsi njeni

V spomin

Minilo je žalostnih deset let, odkar smo za vselej izgubili moža, brata, strica in svaka

Aca Civića

IZ VRHPOLJA 11.

Iskreno se zahvaljujemo vsem,
ki se ga spominjate
in zanj prižigate sveče.

Vsi njegovi

DRUŠTVO PODEŽELSKJE MLADINE MORAVČE

organizira

**EVROPSKO PRVENSTVO
V ROČNI KOŠNJI 2023**

Petek, 28. julij 2023

Moravska noč z ansamblom Veseli svatje

Sobota, 29. julij 2023

Okrogla miza v Kulturnem domu Moravče

Nacionalna predstavitev tekmovalcev

Kmečki praznik z Ansamblom Jureta Zajca

Nedelja, 30. julij 2023

Sveta maša v cerkvi sv. Martina Moravče

Povorka udeležencev tekmovanja

Tekmovanje v ročni košnji

Zaključek z Ansamblom Saše Avsenika

V spomin

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a spomin nate
bo večno ostal.*

V mesecu maju je minilo eno leto, odkar nas je zaradi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, dedi, brat, stric, bratranec, sosed in prijatelj

Rajko Uštar

Z VRHPOLJ PRI MORAVČAH.

Iskreno se zahvaljujemo za slovesno pogrebno mašo in besede slovesa gospodu župniku Ivanu Povšnarju, folklorni skupini Društva upokojencev Moravče, prostovoljnemu gasilskemu društvu Vrhpolje ter pogrebni službi Vrbančič za spremljanje na zadnji poti. Hvala za vso podporo, tolažilne besede v času bolezni, izrečena sožalja in vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Hvala, ker postojite ob njegovem grobu
in se v molitvi spomnite nanj.

Vsi njegovi

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le trud in delo tvojih rok ostaja.*

V spomin

31. maja mineva dvajset let,
odkar se je poslovila naša draga

Francka Kosmač

IZ DRTIJE.

Hvala vsem, ki se je spominjate,
z lepo mislijo postojite ob njenem grobu
in ji prižigate sveče.

Vsi njeni

*Še vedno rečemo »pr' mam'«,
čeravno ni je zdaj več tam.
Kaj ob priliki bi rekla, kaj storila,
vedno del bo našega spomina.*

V spomin

Čeprav skromno je teklo njeno življenje,
je vendar ostala velika vrzel,
odkar se je 20. aprila pred enim letom
za vedno poslovila naša draga mami,
mama, prababica, tašča, sestra in teta

Frančiška Toman

z Limbarske Gore.

Pogrešamo jo!

Hvala vsem, ki se je spominjate in kdaj postojite ob njenem grobu.

*Naj bo spokojen, sladek spanec tvoj,
prinese blaženega miru,
v srcih nosimo te s seboj,
spominjamo se dni,
ko z nami bil si ti.*

V spomin

6. junija bo minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil naš dragi

Izidor Mrčun

PO DOMAČE KOŽELOV DORE S SPODNJE DOBRAVE.

Hvala vsem, ki z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu,
prižigate sveče in ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

*Srce je omagalo
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 83. letu starosti
sklenila naša draga mama, sestra, babica,
prababica, tašča in teta

Pavla Klopčič

S POGLEDA.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje,
darovane sveče in svete maše.

Hvala vsem, ki jo ohranjate v lepem spominu
in postojite ob njenem grobu.

Vsi njeni

Spoštovani bralci Novic iz Moravske doline,

prosimo vas, da **besedila** zahval in v spomin pošiljate v elektronski obliki na naslov **moravske.novice@moravce.si**, če je to le mogoče. Ker vemo, da to vedno ni možno, nam tudi v prihodnje ne bo težko pretipkati na roke napisana besedila. Glede fotografije je najbolje, da jo prinesete ali pošljete po pošti na naslov Občina Moravče, Vegova 9, 1251 Moravče. Le tako lahko zagotovimo najboljšo kakovost objavljene fotografije. Obenem vas prosimo, da vedno napišete:

- **svoje kontakte (e-naslov ali telefonsko številko),**
- **in seveda naslov, na katerega bomo fotografijo vrnili.**

Hvala za razumevanje.

Uredništvo Novic iz Moravske doline

VEČER POPEVK IN NARODNOZABAVNIH VIŽ

POLETNA NOČ

z Limbarjem

nastopajoči:
Otroški zbor Limbar | Komorni zbor Limbar | "Limband"

povezovalac programa:
JURE SEŠEK

petek, 16. junij 2023, ob 20.30
Atrij gradu Tuštanj

priporočen prispevek: 15 EUR

Naša pesem domovini

- Vokalna skupina ODA
- Moški pevski zbor KD Tine Kos
- Upokojenski pevski zbor

vabijo na koncert zborovskega petja

**Koncert bo v nedeljo,
11. junija 2023, ob 18. uri
v atriju gradu Tuštanj.**

PRISRČNO VABLJENI!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO,
TURIZEM IN ŠPORT

SLOVENSKI ROKODELSKI TABOR 2023

Društvo rokodelcev - RC Moravče

POLSTENJE

5. - 7. julij

10 PROSTIH MEST

ZA MLADE 12-17 LET

BREZPLAČNA UDELEŽBA

Seznamitev z vsebnimi značilnostmi in pridobivanjem, uporaba rešetk in danes, prikaz močne in suhe tehnične postrežbe delavnice - enostavnih in malo bolj zahtevni polsterni izdelki za letno uporabo, spretnosti gojenja, spoznavanje kmetijske kmetijske, kulturno-umetniških in naravnih znamenitosti, Razstava izdelkov

DRUŽENJE Z MOJSTRI ROKODELCI

CELODNEVNO DOGAJANJE, VKLJUČNO S HRANO IN NOČITVAMI

SPOZNAVANJE ROKODELSKIH VEŠČIN

Več informacij in prijave na:
Branka Bizjan
041 283 801
branka.bizjan@gmail.com

fb: Rokodelski center Moravče
www.rokodelci.si

ZP Zveza Prijateljev MS Mladine Domžale

Članica Zveze prijateljev mladine Slovenije

Dragi otroci, spoštovani starši,

ZPM Domžale in ZLRO Ljubljana vas vabita na zanimive, ustvarjalne, aktivne, varne in zdrave počitnice na morju in v hribih.

Organiziramo zdravstveno letovanje za otroke in mladostnike med 5. in 19. letom starosti s stalnim bivališčem v občinah Domžale, Trzin, Mengeš, Lukovica in Moravče.

Omogočamo tudi sofinanciranje letovanja otrokom iz socialno šibkejših družin.

Podrobnejše informacije o letovanjih ter prijavi so objavljene na spletni strani Zpm Domžale.

Vabljeni.

ZPM Domžale

Avtotohiša
KRULC

Sklepanje avtomobilskih zavarovanj

NOVO SAVA
ZAVAROVALNICA

 triglav

 Urša Rems Brodar www.nissan-krulc.si ursa.rems@nissan-krulc.si 031-362-397

Nudimo tudi

Cenitve kasko škod in karoserijska popravila
vse znamke vozil / traktorjev / delovnih strojev

MIZARSTVO AVBELJ

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

www.mizarstvo-avbelj.si
info@mizarstvo-avbelj.si
Stegne 1, 1251 Moravče
GSM: 041 641 446

GOSTILNA IN PICERIJA

**DOSTAVA
HRANE
NA DOM**

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

    ALCEA C.A.R.F.I.T

Očesna optika Krhlikar
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

Renault care service
živi avtomobili za vse življenje

Ugodnosti za lastnike Renault vozil iz občine Moravče

25% popust na originalno motorno olje

10% popust na servis in ostale storitve*

Renault priporoča Castrol

avtohiša KRULC www.avtohiša-krulc.si
☎ 01 72-31-200

Zgoraj navedeni popusti veljajo za vse lastnike vozil Renault, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v občini Moravče. *popust ne velja na kľube, kartice vžiga, drobni material ter ekološko takso. Popust ni časovno omejen in velja do preklica.

NISSAN

Novi Nissan Townstar
Za vsakdanje življenje, polno dogodivščin

Prostori prtljajnik (775 litrov)
Sistem kamer 360°
Navigacijski sistem NissanConnect in povezljive storitve

7 LET* JAMSTVA

Avtohiša KRULC

že več kot 30 let pooblaščen prodajalec in serviser vozil **NISSAN**
Cesta heroja Vasje 5, 1251 Moravče www.avtohiša-krulc.si

*7-letno podaljšano jamstvo vključuje 5 let jamstva ali 100.000 km (3 leta tovarniške garancije in 2 leti Nissan podaljšane jamstve) in dodaten 2 leti Nissan podaljšane jamstvo ali 100.000 km, kar nastopi prej. Podaljšano jamstvo nanaša na stromerzljivo oválnico TUCAN, ki je v veljavi od izhoda tovarniške garancije pod pogojem navedenimi na žilavovalni poto: in kľiglici podaljšane jamstva. Podaljšano jamstvo velja pri vozi Nissan Financial Services za vsi pogodbe aktivirane do 30.6.2023. Nissan si pridrukuje prevzo, da breočasno zakľuže, ako je po podatkih SIAK so simbole dostopnost avtomatna ogreje je odteha od razloka vozila. Priložujemo si pravico do: nialkiv v 1500 kombinirana poraba goriva 6,8-1700 km. Emisije CO₂ 103 - 109 g/km. Emisije sklopke Euro6D Full Emisije NO_x 0,0116 g/km. Emisije trdnih delcev 0,00027g/km. Št. delcev (N₁₀₀) 0,54. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo ravenmu standardu meritev WLTP (gobalno usklajen postopek testiranja za lahka vozila). Oglikov dioksid (CO₂) je napredovembnejši toplegrejni zrak, ki povzroča globlino ogrevanja. Smotje iz prometa onesnažujočih zrak in tako pomembno prispeva k poslabšanju kakovosti zunanjeje zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povilanim koncentracijam prtlaznega ozona delcev PM10 in PM2,5 ter dušikovih oksidov.

BORIS KOPITAR
SVETUJE

PREVERITE SLUH IN POSKRBITE ZANJ

POKLIČITE ZA TERMIN
059 044 055

BREZPLAČNO PREVERJANJE SLUHA IN TESTIRANJE SLUŠNIH APARATOV BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE AUDIOBM
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

Avtoservis Vesel
Anže Vesel s.p.

Češnjice 16b
1251 Moravče

T: 01 72 31 032
G: 041 288 075
info@servis-vesel.si

- servis in popravila vozil vseh znamk
- priprava vozil za tehnični pregled
- diagnostika vozil
- kleparska dela
- vulkanizerske storitve
- brezplačno nadomestno vozilo

Odprto: od ponedeljka do petka od 8.00 do 17.00

www.servis-vesel.si

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

ZANESLJIVO IN UGODNO!

- TV OD 16€, INTERNET od 13€, MOBILNI TELEFON od 5€/mesec
- Najboljši športni, filmski, otroški in dokumentarni programi s podnapisi
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Krma, Ambroža, Velike Planine, Zgornje Javoršice, Kališča, Rožična, Zasavske Svete gore, Peč, Črničva, Slivne, Sv. Miklavža

☎ 040 997 007
www.zvezdatv.si www.gorosan.com

ZANESLJIV SERVIS LCD TV

VRATA JERMAN
PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.
gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www: montaza-jerman.net

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis